

การใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลีลา
เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

h 29.06.0

การใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพศิลา
เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2549

สัมพรณี เสดสุขบรรณ. (2549). การใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

โรงเรียนเทพลילה เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม.

(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภ, รองศาสตราจารย์เวณี กริทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลילה เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น ลักษณะมุ่งอนาคต รายได้ ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลילה เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 250 คน เป็นนักเรียนชาย 114 คน และนักเรียนหญิง 136 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 3 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 แบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ชุดที่ 2 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต และชุดที่ 3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า

1. นักเรียนมีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง
2. นักเรียนชายและหญิงมีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. นักเรียนที่มีรายได้ต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบรายได้ของนักเรียนเป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนที่มีรายได้สูงและรายได้ต่ำ มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. นักเรียนที่มีผลฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
7. นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบนิสัยทางการเรียนของนักเรียนเป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี และนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี กับนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้ มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

APPROPRIATE SPENDING LEISURE TIME OF THE THIRD LEVEL, SECONDARY
GRADES 1-3 STUDENTS AT TEPLEELA SCHOOL IN BANGKAPI
DISTRICT, BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
SAMPANNEE SETASUBUN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2006

SAMPANNEE SETASUBUN.(2006). *Appropriate Spending Leisure Time of The Third Level, Secondary Grades 1-3 Students at Tepleela School in Bangkapi District, Bangkok*. Master thesis, M.Ed. (Educational Psychology).
Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor
Committee : Inst. Wilailuck Pongsopar ,Assoc. Prof. Waythanee Greethong.

The purposes of this research were to study appropriate spending leisure time of the third level, secondary grades 1-3 students at Tepleela School in Bangkapi District, Bangkok. The following variables were gender, class level, further orientation, students' income, learning achievement and studying habit. The samples were 250 : 114 males and 136 females of the third level, secondary grades 1-3 students at Tepleela School in Bangkapi District, Bangkok. in academic year 2005. The research instruments were composed of 3 parts ,first of them was appropriate spending leisure time questionnaires , second of them was further orientation questionnaires and third of them was studying habit questionnaires.

The results were as follows :

1. The students' spending appropriated leisure time were moderate level .
2. There was no significantly difference of appropriate spending leisure time between male and female students.
3. There were no significantly difference of appropriate spending leisure time among different students' class level.
4. There were no significantly difference of appropriate spending leisure time among different students' further orientation.
5. There were significantly difference of appropriate spending leisure time among different students' income at .05 level. High students' income got significantly spent more appropriated leisure time than low students' income at .05 level.
6. There were no significantly difference of appropriate spending leisure time among different students' learning achievement .

7. There were significantly difference of appropriate spending leisure time among different students' studying habit at .01 level. High level of students' studying habit got significantly spent more appropriated leisure time than low level of students' income at .05 level and high level of students' studying habit got significantly spent more appropriated leisure time than moderate level of students' income at .05 level .

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลีลา

เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

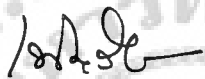
ของ

สัมพรณี เสดสุขบรรณ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

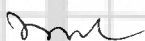
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

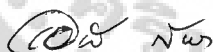
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่ ...๑... เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

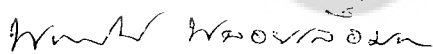
ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์

(อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

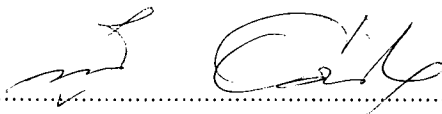
กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์เวณิ กรีทอง)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำให้ข้อคิดเห็น และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆอย่างดียิ่งจากอาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และรองศาสตราจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง ตลอดจนได้รับความกรุณาจากอาจารย์หลายท่าน ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ที่กรุณารับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถาม และเป็นคณะกรรมการในการสอบปากเปล่า ท่านได้ให้คำแนะนำงานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการธงชาติ วงษ์สุวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพลีลา อาจารย์และนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการสุวัฒน์ วิวัฒน์นันท์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบางกะปิ อาจารย์และนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเพื่อพัฒนาเครื่องมือเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ที่น่ารักทุกคน ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาที่ดี และคอยให้กำลังใจกันเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อลำราญ เสตสุบรรณ คุณแม่เทพพรณี เสตสุบรรณ สมาชิกทุกคนในครอบครัว เพื่อนๆทุกคนของผู้วิจัย และกำลังใจพิเศษอีกหลายดวงซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถเอ่ยถึงได้หมด ณ ที่นี้ ผลแห่งความดีทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่คุณพ่อ คุณแม่ผู้มีพระคุณทุกท่าน และบูรพคณาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

สัมพรณี เสตสุบรรณ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	6
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม.....	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม.....	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม.....	17
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	23
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	33
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	43
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	43
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	58
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	58
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	58
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	59
การรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า.....	60
ข้อเสนอแนะ.....	64
บรรณานุกรม.....	66
ภาคผนวก.....	76
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	93

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ระดับชั้น ลักษณะมุ่งอนาคต รายได้ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน.....	52
2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของนักเรียน.....	54
3 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของนักเรียนตามเพศ และลักษณะมุ่งอนาคต.....	54
4 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของนักเรียนตามระดับชั้น รายได้ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน.....	55
5 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของนักเรียน ตามรายได้ของนักเรียน ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	56
6 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของนักเรียน ตามนิสัยทางการเรียน ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	57
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการใช้เวลาว่าง ที่เหมาะสม.....	90
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต.....	91
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน.....	92

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกคนมีความสัมพันธ์ และเกี่ยวข้องกับการใช้เวลาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การกระทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งที่มีประโยชน์และไม่มีประโยชน์ ทุกคนก็ล้วนต่างผูกพันกับเวลาโดยที่เราไม่รู้ตัวและแยกออกจากกันไม่ได้ จนอาจกล่าวได้ว่า เวลาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ดังที่ สมชาย ศุภธาดา (2532 : 38) กล่าวว่า เวลาเป็นทรัพยากรที่มีคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัว เราทุกคนเกี่ยวข้องกับเวลาไม่ในทางใดก็ทางหนึ่ง ในทำนองเดียวกัน เวลาที่เข้าไปมีส่วนสัมพันธ์กับทรัพยากรประเภทอื่นๆ ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับวิรัช สงวนวงศ์วาน (2533 : 44) กล่าวว่า ถ้าควบคุมเวลาไม่ให้อ่อนลือไป โดยไม่มีจุดหมายได้ ก็จะสามารถสร้างผลงานต่างๆ ที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้ นอกจากนี้ ทิพย์วรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2533 : 29) ยังกล่าวว่า คนจำนวนมากไม่รู้จักใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ อาจจะเป็นเพราะขาดผู้แนะนำ และขาดการฝึกฝนตนเองมาตั้งแต่เยาว์วัย โดยเป็นที่รู้ๆ กันแล้วว่า การปลูกฝังนิสัยอันดีงามนั้นควรเริ่มตั้งแต่ยังอยู่ในวัยเด็ก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนา มนุษย์ในการใช้เวลาว่างให้เหมาะสม

การจัดการศึกษา ถือเป็นกลไกในการพัฒนามนุษย์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขอันยั่งยืนของมนุษย์เอง และเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ จำเป็นที่จะต้องพัฒนามนุษย์ให้เป็นไปในลักษณะที่พึงปรารถนาของสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 13) กิจกรรมของเยาวชนประกอบด้วยการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ นอกจากการศึกษาในชั้นเรียนแล้ว ยังมีเวลาว่างที่เหลืออีกจำนวนหนึ่ง อาจเป็นเวลาอิสระ และเวลาว่างมาก เช่นตอนเช้า ก่อนเข้าเรียน พักกลางวัน หลังเลิกเรียน และในวันหยุดต่างๆ เวลาว่างในแต่ละช่วงที่กล่าวมาเป็นเวลาที่มีความสำคัญต่อการประกอบกิจกรรม ที่ช่วยส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนให้มากขึ้น ดังที่สมบัติ กาญจนกิจ (2535 : 28) กล่าวว่า การใช้เวลาว่าง หมายถึง การได้รับอนุญาตอิสระจากการทำงานหรือหน้าที่ นอกเหนือจากงานประจำมีอิสระจากงานหรือหน้าที่ นอกเหนือจากงานประจำมีอิสระที่จะทำอะไรตามใจปรารถนา

การใช้เวลาว่างที่เหมาะสมเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง ดังที่ดวงเดือน พิศาลบุตร (2515 : 84-85) กล่าวว่า การใช้เวลาว่างที่เหมาะสมโดยพิจารณาว่า การใช้เวลาว่างเป็นหรือไม่เป็นนั้นเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะจะช่วยให้ นักเรียนพบความสำเร็จเจริญก้าวหน้าได้มาก หรือรวดเร็วต่างกัน และวิธีการใช้เวลาว่างของนักเรียนยังมีผลต่อนักเรียนเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้วด้วย กล่าวคือ นักเรียนไม่ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น อยู่เฉยๆ หรือพูดคุยแต่เรื่องไร้สาระ เอาแต่สนุก ไม่ช่วยทำงานบ้าน ไม่คิดทำงาน ใช้เวลาหมดไปด้วยการเที่ยวเตร่ แต่นักเรียนที่รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น

ช่วยงานบ้าน ศึกษาค้นคว้า ทำงานอดิเรก เป็นต้น ก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ครู และผู้ปกครอง จึงควรสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักแบ่งเวลาใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสม ดังที่ ทองสุข สัมปหังสิต (2531 : 2) กล่าวว่า การใช้เวลาว่างที่ถูกต้องจะเป็นประโยชน์อย่างมาก ทั้งยังเป็น การลดปัญหาต่างๆอีกด้วย โดยเฉพาะปัญหาวัยรุ่นในปัจจุบัน ซึ่งมักมีต้นเหตุจากการใช้เวลาว่างไม่ ถูกต้องเหมาะสม เช่น การติดยาเสพติด เล่นการพนัน มั่วสุมในสถานเริงรมย์ต่างๆ การช่วยทำให้การใช้ เวลาว่างที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ได้ สามารถทำได้ โดยบิดา มารดา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ต้องปลูกฝัง ความสนใจในการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

จากการที่ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์อาจารย์แนะแนวโรงเรียนเทพศิลาทำให้ทราบว่า นักเรียนบาง คนในโรงเรียนเทพศิลา มีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม ผู้วิจัยจึงทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพศิลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ ดังนี้

คำถามข้อที่ 1 " ขณะนี้นักเรียนคิดว่านักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง " ผลการสำรวจที่ พบมากที่สุด คือ ปัญหาการใช้เวลาว่างที่ไม่เหมาะสม มี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 ได้แก่ การเล่นเกมคอมพิวเตอร์ ดูทีวี ไปเที่ยวห้างสรรพสินค้า คุยโทรศัพท์ อ่านหนังสือการ์ตูน ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 34 ได้แก่ นักเรียนไม่ตั้งใจเรียน เรียนไม่ รู้เรื่อง ทำการบ้านไม่ทัน และ ปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 ได้แก่ คนในบ้านทะเลาะกัน พ่อแม่แยกทาง นักเรียนเบื่อบ้าน

คำถามข้อที่ 2 " จากคำถามข้อที่ 1 นั้น นักเรียนคิดว่าเกิดจากสาเหตุใด " ผลการสำรวจพบว่า ปัญหาการใช้เวลาว่างที่ไม่เหมาะสมมีสาเหตุมาจาก แบ่งเวลาไม่เป็น ซึ่งเกี่ยวข้องทำงาน ซึ่งเกี่ยวข้องทำการบ้าน อยากเล่นเกม อยากไปเที่ยว ติดเพื่อน ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน มีสาเหตุมาจาก เบื่อการเรียน ครู สอนเร็ว ครูให้การบ้านมาก ปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว มีสาเหตุมาจาก ความไม่เข้าใจกันของคน ภายในครอบครัว พ่อแม่ขาดความเอาใจใส่ต่อบุตรหลาน

จากการสำรวจปัญหาเบื้องต้นพบว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพศิลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างที่ไม่เหมาะสม ดังที่ประพันธ์ศิริ ไชยชนะใหญ่ (2527 : 12) กล่าวถึง การใช้เวลาว่างว่า "เวลาว่าง" (Leisure) หมายถึง เวลาที่เป็นอิสระไม่ว่าจะเป็น ความอิสระในหน้าที่การงานหรือธุรกิจใดๆก็ตาม เป็นเวลาที่นอกเหนือจากงานประจำหรือเวลาที่เหลือนอกเหนือจากงานที่จำเป็นทั้งหลาย รวมทั้งเวลาที่เหลือนอกเหนือจากการนอนหลับ ด้วยเหตุดังกล่าว มนุษย์จึงจำเป็นต้องประกอบกิจกรรมบางอย่างในยามว่าง เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดและความ เมื่อยล้าต่างๆ คนบางคนประกอบกิจกรรมไม่พึงปรารถนา ซึ่งทำให้เกิดผลเสียในด้านส่วนตัว

การดำเนินชีวิตประจำวัน และด้านการเรียน เพราะทำให้เสียเวลาที่มีค่าไปอย่างน่าเสียดาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการหาข้อมูลประกอบการวางแผนเพื่อ ช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในการวางแผน การใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้ประสบความสำเร็จทั้งในด้านส่วนตัว การดำเนินชีวิตประจำวัน และด้านการเรียนในอนาคต

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปร เพศ ระดับชั้น ลักษณะมุงอนาคต รายได้ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ได้แก่ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และผู้ปกครอง ใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผน ในการที่จะส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของนักเรียนให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็น นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 250 คน เป็นนักเรียนชาย 114 คน และนักเรียนหญิง 136 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่
 - 1.1 เพศ
 - 1.2 ระดับชั้น

- 1.3 ลักษณะมุ่งอนาคต
- 1.4 รายได้ของนักเรียน
- 1.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 1.6 นิสัยทางการเรียน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้เวลาว่างที่เหมาะสม หมายถึง การที่นักเรียนสามารถแบ่งเวลา 24 ชั่วโมงในแต่ละวัน หลังจากการดำเนินชีวิตประจำวันและพักผ่อนแล้วได้เหมาะสม ได้แก่ ด้านการเรียน และด้านทำงานอดิเรก ดังนี้

- 1.1 การใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ในด้านการเรียน ได้แก่ การทำการบ้าน การทบทวนบทเรียน เตรียมบทเรียนที่กำลังจะเรียน และอ่านหนังสือเตรียมสอบแต่เนิ่นๆ
- 1.2 การใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ในการทำงานอดิเรก ได้แก่ การออกกำลังกาย การช่วยงานบ้าน เล่นดนตรี และเขียนบันทึกประจำวัน

2. เพศ ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง
3. ระดับชั้น ได้แก่

- 3.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- 3.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- 3.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่สามารถคาดการณ์ไกล และเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ศึกษาแนวทางแก้ปัญหา วางแผนเพื่อเป้าหมายในอนาคต และปฏิบัติเกี่ยวกับอนาคตเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 4.1 ความสามารถคาดการณ์ไกล หวังผลที่อาจจะเกิดขึ้นจากการกระทำ เกี่ยวกับการศึกษา และการประกอบอาชีพ
- 4.2 การศึกษาแนวทางแก้ปัญหา และวางแผนดำเนินการเพื่อเป้าหมายเกี่ยวกับการศึกษา และการประกอบอาชีพในอนาคต
- 4.3 การรู้จักเลือกกระทำ และระบอคอยผลที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตเกี่ยวกับการศึกษา และการประกอบอาชีพ และความเพียรพยายามในปัจจุบัน เพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต

5. รายได้ของนักเรียน หมายถึง จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง เพื่อใช้จ่ายในแต่ละเดือน แบ่งเป็นรายได้สูง รายได้ปานกลาง และรายได้ต่ำ ดังนี้

5.1	รายได้สูง	ได้แก่	มากกว่า 4,000	บาท/เดือน
5.2	รายได้ปานกลาง	ได้แก่	2,001-4,000	บาท/เดือน
5.3	รายได้ต่ำ	ได้แก่	ต่ำกว่า 2,000	บาท/เดือน

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนของนักเรียนที่แสดงถึงผลสำเร็จในการเรียน โดยพิจารณาจากเกรดเฉลี่ย ทุกกลุ่มประสบการณ์ของนักเรียนที่สอบได้ เมื่อสิ้นสุดภาคเรียนต้นปีการศึกษา 2548 โดย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

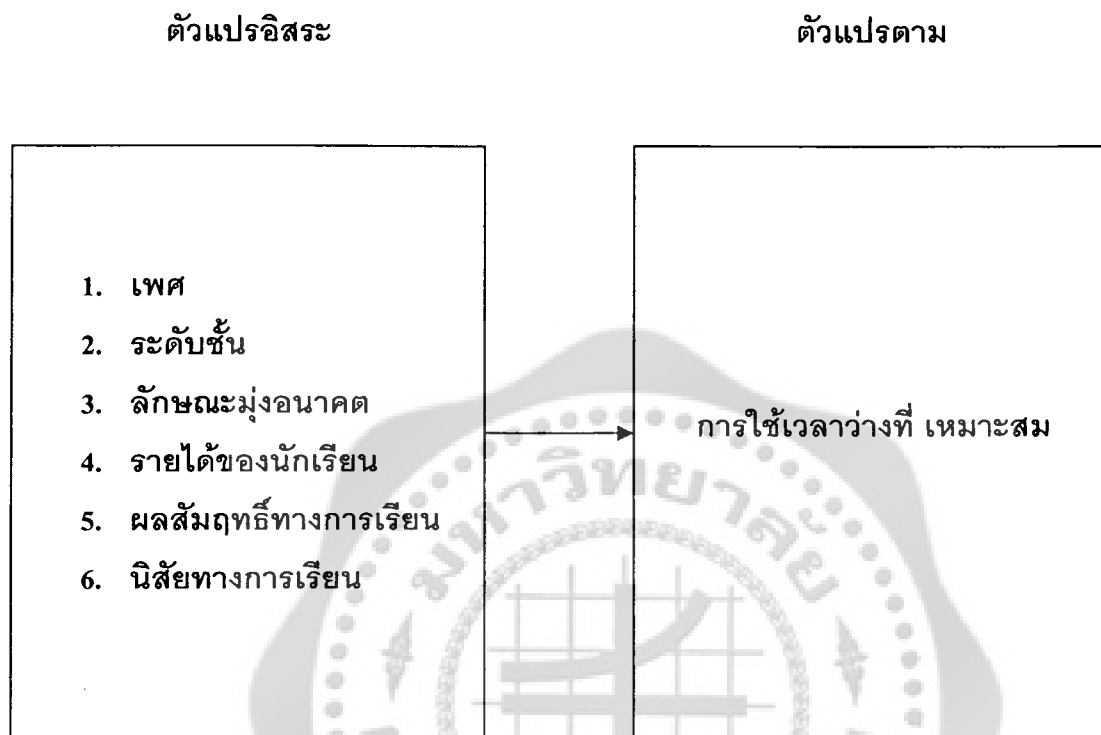
6.1 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง นักเรียนที่สอบได้เกรดเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

6.2 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึง นักเรียนที่สอบได้เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00-2.99

6.3 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง นักเรียนที่สอบได้เกรดเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.99 ลงมา

7. นิสัยทางการเรียน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนที่กระทำเป็นประจำทำให้ประสบผลสำเร็จในการเรียน ได้แก่ การเข้าชั้นเรียนตรงเวลา ความสม่ำเสมอในการเข้าเรียน การทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนดเวลา การฝึกฝนและทบทวนเนื้อหาบทเรียน การซักถามครูเกี่ยวกับบทเรียนเมื่อมีข้อสงสัยทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร น่าจะมีความเหมาะสมระดับปานกลาง และแตกต่างกันตามตัวแปร เพศ ระดับชั้น ลักษณะมุงอนาคต รายได้ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน ผู้วิจัยจึงขอตั้งสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมในระดับปานกลาง
2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นต่างกัน ใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีลักษณะมุงอนาคตต่างกัน ใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีรายได้ต่างกัน ใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกัน
6. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกัน
7. นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนต่างกัน ใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ เพศ ระดับชั้น ลักษณะมุ่งอนาคต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เพศ ระดับชั้น ลักษณะมุ่งอนาคต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

1.1.1 ความหมายของการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

กอดบี และปากเกอร์(Godbey ;& Parker. 1972 : 180-181)ได้ให้ความหมายและความสำคัญของเวลาว่างว่า การใช้เวลาว่างมีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นช่วงที่บุคคลใช้เวลาเพื่อตนเองอย่างเต็มที่หลังจากการทำงานประจำและการทำกิจกรรมที่ผูกมัดต่างๆ แล้วนอกจากนั้นการใช้เวลาว่างและนันทนาการยังช่วยสร้างพื้นฐานของคนเกี่ยวกับความต้องการและที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น การที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา ศิลปะ วิทยาศาสตร์และธรรมชาติต่างๆ จะทำให้เกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินได้ ผ่อนคลายความเครียด มีโอกาสแสดงความสามารถพิเศษ และมีความเป็นอิสระ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นความต้องการของมนุษย์ที่อยู่ในสังคมต่างๆ ทั่วไป

วิสคอฟ (Weiskopf. 1975 : 3) กล่าวถึงเวลาว่างไว้ดังนี้ "เวลาว่าง" (Leisure) โดยทั่วไปหมายถึง เวลาอันอิสระของบุคคลหลังจากปฏิบัติกิจกรรมที่จำเป็นและว่างจากการทำงานประจำ

เวลาว่างเป็นช่วงเวลาที่เป็นส่วนตัวอย่างสมบูรณ์หลังจากเสร็จสิ้นจากงานประจำและปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในช่วงเวลาอิสระที่บุคคลสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามความพอใจและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

เพลโต (Plato . 1978 : 3) ได้ให้ความหมายของเวลาว่างไว้ 3 ประการ คือ

- (1) เวลาว่างเป็นเวลาที่เหลืออยู่
- (2) เวลาว่างเป็นเวลาที่พ้นอิสระจากกิจกรรมอื่น ๆ
- (3) เวลาว่างเป็นเวลาที่เป็นตัวของตัวเองหรือความเป็นอิสระจากสภาพจิตใจ ที่จดจ่ออยู่กับการงานหรือสิ่งต่าง ๆ

สมบัติ กาญจนกิจ (2535 : 28 - 29) ได้กล่าวถึงความหมายของเวลาว่างไว้ดังนี้ เวลาว่างมาจากภาษาละติน คือ Lirere แปลว่า การได้รับอนุญาตอิสระจากการงานหรือหน้าที่ นอกเหนือจากงานประจำมีอิสระจากการงานหรือหน้าที่ นอกเหนือจากงานประจำมีอิสระที่จะทำอะไรตามใจปรารถนา เวลาว่างมีแนวคิด 5 ความหมายคือ

- (1) ทักษะของเวลาว่างแบบดั้งเดิม เวลาว่างคือ เวลาที่ไม่ทำงาน เวลาว่างคือ หน้าที่ของสังคมชนชั้น
- (2) เวลาว่าง คือ กิจกรรมที่กระทำในช่วงเวลาว่าง
- (3) เวลาว่าง คือ เวลาอิสระ
- (4) เวลาว่าง คือ วิถีชีวิต หรือสภาพที่เกิดขึ้นที่ต้องการให้บุคคลประสบความสำเร็จที่เขาต้องการจะทำได้ นอกจากนั้นได้กล่าวถึงลักษณะและองค์ประกอบของกิจกรรมเวลาว่างดังนี้

ก. ระดับของความมีอิสระภาพ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับเวลา และการตัดสินใจเป็นเวลาอิสระปราศจากการควบคุม เป็นการใช้เวลาว่างอย่างอิสระในการเข้าร่วมกิจกรรมการเล่นเป็นการแสดงออกโดยอิสระเป็นกิจกรรมดีหรือไม่ดีก็ได้

ข. การแสดงออกแห่งตน เวลาว่างเน้นในเรื่องการที่บุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการแสดงออกแห่งตน สามารถจัดขึ้นได้ในสถานการณ์ที่มีความสนใจ

ค. ความพึงพอใจ กิจกรรมเวลาว่างจะต้องก่อให้เกิดความพึงพอใจ ไม่เน้นกฎกติกา

1.1.2 ความสำคัญของการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

ประพันธ์ศิริ ไชยชนะใหญ่ (2527 : 12) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการใช้เวลาว่างว่า การรู้จักใช้เวลาว่างเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งอย่างหนึ่งของมนุษย์ ผู้ฉลาดพึงแสวงหาการพักผ่อนโดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมซึ่งจะเป็นเครื่องตอบสนองความต้องการ ความสนใจและความพึงพอใจของผู้คน กิจกรรมที่อาจใช้เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจนั้นมีมากมายหลายชนิดซึ่งอาจจะเลือกได้ตามความสมัครใจ การประกอบกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจนี้ ควรทำเมื่อมีเวลาว่าง เช่น เวลาที่เหลือจากงานประจำ เวลาที่เหลือจากการหลับนอน หรือเวลาจากการประกอบกิจวัตรประจำวันต่างๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าวมนุษย์จึงมีความจำเป็นต้องประกอบ

กิจกรรมบางอย่างในยามว่าง เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดและความเมื่อยล้าต่างๆ กิจกรรมเหล่านั้นควรเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม บางคนประกอบกิจกรรมที่ไม่พึงปรารถนาบางอย่าง เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดของตนเอง

ฟอง เกิดแก้ว (2527 : 33) ได้กล่าวว่า เวลาว่างเป็นเวลาที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง สามารถนำมาพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ด้วย พัฒนาสุขภาพ สร้างมนุษย์สัมพันธ์ สร้างความเป็นพลเมืองดี และพัฒนาบุคคลเป็นอย่างดีอีกด้วย

สมบัติ กาญจนกิจ (2535 : 26) ได้กล่าวสรุปว่า ได้มีทฤษฎีทางสังคมวิทยา และทฤษฎีทางจิตวิทยาที่ใช้อธิบายความสำคัญของการเล่นซึ่งการเล่น คือจัดว่าเป็นกิจกรรมการใช้เวลาว่างอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการพิจารณา ได้แก่ ทฤษฎีระบายอารมณ์ (Catharsis Theory) ของ อริสโตเติล กิจกรรมการเล่นเป็นการระบายออกทางอารมณ์ ซึ่งเปรียบเสมือนเครื่องรักษาความปลอดภัยของระบบ ประสาท ทฤษฎีการผ่อนคลายความตึงเครียด (Relaxation Theory) สแตนลีย์ ฮอลล์ (Stanley Hall) อธิบายตามหลักทฤษฎีวิวัฒนาการของมนุษย์ว่า การเล่นเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการของมนุษย์จากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่จากสัตว์เป็นมนุษย์ ดังนั้น การเล่นจากพฤติกรรมที่ต้องยังชีพ เช่น การตกปลาล่าสัตว์ พายเรือ ตั้งค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมที่ลอกเลียนแบบคนรุ่นก่อนที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งทฤษฎีนี้เป็นการเลียนแบบการวิวัฒนาการของการแสดงออกของคนหรือสัตว์ที่สืบทอดกันมานานทฤษฎีสัญชาตญาณ (Instinct Practice) คาร์ คروس (Car Cross) ได้รายงานพฤติกรรมการเล่นของคนและสัตว์ว่าเป็นการเตรียมตัวหรือสัญชาตญาณเพื่อความอยู่รอด โดยการฝึกหัดปฏิบัติทักษะต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีพเพื่อการปรับตัว ทฤษฎีการแสดงออกแห่งตน (Self-Expression Theory) เอลเมอร์ มิทเชล (Elmer Michel) ได้กล่าวว่า การเล่นเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการตอบสนองความต้องการแสดงออกของมนุษย์ ปกติมนุษย์ต้องการเคลื่อนไหวใช้พลังงานเสมอ การแสดงออกในเรื่องของความสามารถทักษะต่าง ๆ ทั้งทางด้านสรีระและกายวิภาค ระดับทางสมรรถภาพทางกาย สิ่งแวดล้อมและสังคม การเล่นจะช่วยตอบสนองการแสดงออกทางด้านทัศนคติ และนิสัยของคน ทฤษฎีสังคมประสานสัมพันธ์ (Social Contact Theory) กล่าวว่าการเล่นเป็นกิจกรรมทางสังคมของมนุษย์ในการที่จะช่วยผสมผสานสังคม ตั้งแต่หน่วยเล็กที่สุดของสังคม คือ ครอบครัว ชุมชน และสังคมต้องการเล่นเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายของสังคมในวิถีชีวิตวัฒนธรรม อารยธรรม การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การเคารพสิทธิรู้หน้าที่ความรับผิดชอบทฤษฎีการบุกเบิกสร้างสรรค์ (Creative Exploration Theory) กล่าวว่า การเล่นเป็นพฤติกรรมการค้นหาสิ่งเร้า-กระตุ้น ซึ่งเป็นแรงขับทางจิตวิทยาทำให้คนเราต้องการความตื่นเต้น ทำทาย ความพอใจ ความสนุกสนานในรูปแบบของการหัวเราะขบขัน ช่วยคนเราบรรลุถึงความรู้สึกต้องการความสำเร็จขั้นสูงสุด (Self-Actualization)

จากการที่กล่าวอ้างถึงทฤษฎีทางจิตวิทยา และทฤษฎีทางสังคมวิทยาที่อธิบายพฤติกรรมการเล่นของมนุษย์นับได้ว่ามีส่วนที่สามารถนำมาอ้างอิง หรืออธิบายความสำคัญของการใช้เวลาว่างได้ กล่าวคือ

- (1) เป็นหนทางให้คนได้สามารถแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ตามความพึงพอใจ
- (2) เป็นหนทางลดแรงขับทางจิตวิทยาลงได้

1.1.3 ประเภทของการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างพบว่าจะมีลักษณะของกิจกรรมความร่วมมือและประโยชน์ที่ได้รับแตกต่างกัน ซึ่งสามารถแยกประเภทของการใช้เวลาว่างได้ดังนี้

1.1.3.1 การใช้เวลาว่างในด้านการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา

การใช้เวลาว่างในด้านการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา หมายถึง การใช้เวลาของนักเรียนที่เล่นในห้องกับกิจกรรมออกกำลังกาย และการเล่นกีฬา ได้แก่ การเล่นที่มีการเคลื่อนไหวทางกาย การวิ่งเหยาะ ๆ การเล่นกีฬาเพื่อการออกกำลังกาย การเล่นพื้นเมือง การเดินรำตามจังหวะเพลง การออกกำลังกายแบบอากาศนิยม กิจกรรมการกีฬา ได้แก่ กิจกรรมกีฬาทั้งในร่มและกลางแจ้ง กิจกรรมกีฬาประเภทใช้อุปกรณ์และไม่ใช้อุปกรณ์ การเล่นกีฬาประเภทบุคคลและประเภททีม เป็นต้น การกีฬาแห่งประเทศไทย (2528 : 10 – 13) ได้สรุปประโยชน์ของการออกกำลังกายดังนี้

(1) การเจริญเติบโต การออกกำลังกาย จัดเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่มีต่อการเจริญเติบโต เด็กที่ไม่ค่อยได้ออกกำลังกายแต่มีอาหารการกินอุดมสมบูรณ์ อาจมีส่วนสูงและน้ำหนักตัวมากกว่าเด็กในวัยเดียวกันโดยเฉลี่ย แต่ส่วนใหญ่แล้วจะมีไขมันมากเกินไป มีกระดูกเล็ก หัวใจมีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับน้ำหนักตัว อ้วนแบบจุ เป็นต้น ซึ่งถือว่าการเจริญเติบโตที่ผิดปกติ ตรงกันข้ามกับเด็กที่มีการออกกำลังกายถูกต้องสม่ำเสมอ ร่างกายจะผลิตฮอร์โมน ที่เกี่ยวกับการเจริญเติบโตอย่างถูกส่วน จึงกระตุ้นให้อวัยวะต่าง ๆ เจริญขึ้นพร้อมกันไปทั้งขนาดรูปร่างและหน้าที่การทำงาน และเมื่อประกอบกับผลของการออกกำลังกายที่ทำให้เจริญอาหารการย่อยและการขับถ่ายดี เด็กที่มีการออกกำลังกายอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ จึงมีการเจริญเติบโตดีกว่าเด็กที่ขาดการออกกำลังกาย

(2) รูปร่างทรวดทรง การออกกำลังกายอาจจัดเป็นได้ทั้งยาป้องกัน และยารักษา การเสียทรวดทรง จะเห็นได้ว่าการเสียทรวดทรงในช่วงการเจริญเติบโตข้อ 1 ย่อมป้องกันได้ด้วยการออกกำลังกายแต่เมื่อเจริญเติบโตเต็มที่แล้ว การขาดการออกกำลังกายยังสามารถทำให้ทรวดทรงเสียไปได้อีกมาก เช่น ตัวเอียง หลังอ พุงยื่น ซึ่งทำให้เสียบุคลิกได้อย่างมาก ในระยะนี้ในการกลับมาออกกำลังกายอย่างถูกต้องเป็นประจำสม่ำเสมอยังสามารถแก้ไขให้ทรวดทรงกลับดีขึ้นมาได้

บ้างแต่ต้องใช้เวลาเป็นเดือน เป็นปี แต่บางอย่างอาจเห็นผลภายในเพียงไม่ถึงเดือน เช่น การมีพุงยื่น การบริหารกายเพื่อเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อหน้าท้อง มีความตึงตัวเพิ่มขึ้นจนกระชับอวัยวะภายในไว้ไม่ให้ดันออกมาเป็นพุงยื่นได้

(3) สุขภาพทั่วไป เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการออกกำลังกาย เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพถึงแม้ว่าจะไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าการออกกำลังกายสามารถเพิ่มภูมิคุ้มกันต่อโรคที่เกิดจากการติดเชื้อได้ แต่มีหลักฐานที่บ่งบอกว่าเมื่อนักกีฬาเกิดการบาดเจ็บจากการติดเชื้อจะหายได้เร็วและมีโรคแทรกซ้อนได้น้อยกว่าข้อที่ทำให้เชื่อแน่ชัดได้ว่า ผู้ที่ออกกำลังกายย่อมมีสุขภาพดีกว่าผู้ขาดการออกกำลังกาย คือ การที่อวัยวะต่าง ๆ มีการเจริญดีทั้งขนาดรูปร่างและหน้าที่การงานโอกาสของการเกิดโรคที่ไม่ใช่โรคติดเชื้อ เช่น โรคกล้ามเนื้อสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะเองจึงมีน้อยกว่า

(4) สมรรถภาพทางกาย ถ้าจัดการออกกำลังกายเป็นยาบำรุงการออกกำลังกายถือเป็นยาบำรุงอย่างดีที่สามารถเพิ่มสมรรถภาพทางกายได้เพราะไม่มียาใด ๆ ที่สามารถทำให้ร่างกายมีสมรรถภาพเพิ่มขึ้นได้อย่างแท้จริงและถาวร ยาบางอย่างอาจทำให้ผู้ใช้สามารถทำงานบางอย่างได้นานกว่าปกติ แต่เมื่อทำไปแล้วร่างกายก็อ่อนเพลียมากจนต้องพักผ่อนนานกว่าปกติ หรือร่างกายทรุดโทรมลงไป ในทางปฏิบัติเราสามารถจะสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายทุก ๆ ด้าน เช่น ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความอ่อนตัว ความทนทาน ด้วยการออกกำลังกายที่ใช้สมรรถภาพทางกายด้านนั้น ๆ

(5) การป้องกันโรค การออกกำลังกายสามารถป้องกันโรคได้หลายชนิด โดยเฉพาะโรคที่เกิดจากการเสื่อมสมรรถภาพของอวัยวะ อันเนื่องจากการมีอายุมากขึ้นประกอบด้วยปัจจัยอื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การกินอาหารเกิน ความเครียด การสูบบุหรี่มาก หรือพันธุกรรม โรคเหล่านี้ได้แก่ โรคประสาทเสียดุลยภาพ หลอดเลือดหัวใจเสื่อมสภาพ ความดันโลหิตสูง โรคอ้วน โรคเบาหวาน โรคข้อต่อเสื่อมสภาพ เป็นต้น ผู้ที่ออกกำลังกายเป็นประจำ มีโอกาสเกิดโรคเหล่านี้ได้ช้ากว่าผู้ที่ขาดการออกกำลังกายหรืออาจไม่เกิดขึ้นเลยชั่วชีวิต

(6) การรักษาโรคและฟื้นฟูสภาพ โรคต่าง ๆ ที่กล่าวในข้อ 5 ถ้าหากเกิดขึ้นแล้ว การจัดการออกกำลังกายที่เหมาะสมจะเป็นการรักษาและฟื้นฟูสภาพที่สำคัญในปัจจุบันแต่ในการออกกำลังกายที่เหมาะสมมีปัญหาเพราะบางครั้งโรคได้กำเริบรุนแรงจนการออกกำลังกายแม้เพียงเบา ๆ ก็เป็นข้อห้ามในกรณีดังกล่าวการควบคุมโดยใกล้ชิดจากแพทย์ผู้ทำการรักษาและการตรวจสอบสภาพร่างกายโดยละเอียดเป็นระยะจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

กิจกรรมกีฬา เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณค่าทางด้านการพัฒนาความเจริญเติบโตทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งรัฐบาลได้ประกาศเป็นแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติฉบับที่ 2 ปี พ.ศ. 2540 -2544 โดยแบ่งออกเป็น 6 แผนหลักดังนี้

- (1) แผนงานพัฒนาการกีฬาขั้นพื้นฐาน
- (2) แผนงานพัฒนาการกีฬาเพื่อมวลชน
- (3) แผนงานพัฒนาการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ
- (4) แผนงานพัฒนาการกีฬาเพื่อการอาชีพ
- (5) แผนงานพัฒนาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการกีฬา
- (6) แผนงานพัฒนาการบริหารและการพัฒนาการกีฬา

สมบัติ กาญจนกิจ (2535 : 102 – 103) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมกีฬาและได้แบ่งกีฬาออกเป็น 6 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

- (1) กิจกรรมเกม กีฬาขั้นพื้นฐาน เช่น กรีฑา ยิมนาสติก ฟุตบอล
- (2) กีฬาประเภทเดี่ยว และประเภทคู่ เช่น กีฬายิงธนู โบว์ลิ่ง ยิงปืน จักรยาน แข่งเรือ ตกปลา ไต่เขา เดินทางไกล ดำน้ำ กระโดดน้ำ กรีฑา ว่ายน้ำ เป็นต้น
- (3) กีฬาประเภททีม กีฬาทีมกำลังได้รับความนิยมสูง ทั้งนี้เพราะว่ากีฬาทีมช่วยส่งเสริมคุณค่าทางสังคมเช่น ความสามัคคี มนุษย์สัมพันธ์ การรวมกลุ่ม เป็นสมาชิกของกลุ่ม การแสดงออกในการมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ ตัวอย่างของกีฬาทีม ได้แก่ กีฬาฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล ตะกร้อ ฮอกกี้ ซอฟท์บอล เบสบอล เนตบอล แฮนด์บอล เป็นต้น

(4) กีฬาสำหรับสตรีและเด็ก เป็นการจัดกิจกรรมกีฬา เพื่อส่งเสริมให้สตรีมีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬามากขึ้น เช่น กีฬาเนตบอล บาสเกตบอล ฟุตบอล ยูโด คาราเต้ วังมาราธอน กรีฑา ว่ายน้ำ วอลเลย์บอล เป็นต้นในปี 2533 คณะกรรมการโอลิมปิกสากลร่วมกับองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ประกาศให้การสนับสนุนเป็นปีแห่งการส่งเสริมบทบาทสตรีในการกีฬารวมทั้งนักกีฬา โค้ช ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการกีฬามากขึ้น

(5) กีฬานันทนาการ หมายถึง กีฬามวลชน (Mass Sport) หรือกีฬาที่นิยมเล่นทั้งชายและหญิง วัยเด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่ และสูงอายุ และแม้กระทั่งกีฬาเพื่อกลุ่มประชากรพิเศษเพื่อให้ผู้ที่เข้าร่วมเล่นกีฬาในช่วงเวลาว่าง และส่งเสริมคุณค่าการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีได้มุ่งไม่ลืมนักกีฬา นันทนาการ ได้แก่ กีฬาสากล เช่น กอล์ฟ เทนนิส วอลเลย์บอล วัง-เดิน เพื่อสุขภาพ ตลอดจนกีฬาประเภทเสี่ยงอันตรายท้าทายความสามารถ เช่น แข่งรถ แข่งเรือ

(6) กีฬาเพื่อการแข่งขัน ซึ่งหมายถึง กีฬาที่เน้นในเรื่องทักษะกีฬาเพื่อแสดงความเป็นเลิศในเชิงกีฬา ถ้ามีการเล่นที่ฝึกหัดฝึกซ้อมกันอย่างต่อเนื่อง โดยหวังผลประโยชน์ก็เป็นกีฬาอาชีพ

กีฬาประเภทนี้ในแง่ของนันทนาการเป็นกีฬาสำหรับผู้ชมเป็นการบันเทิงอย่างหนึ่ง ที่ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ การพัฒนาทางด้านอารมณ์การมีส่วนร่วมของกลุ่มการเชียร์หรือเป็นส่วนหนึ่งของทีม การพักผ่อนหย่อนใจ กีฬาอาชีพและเพื่อการแข่งขัน ได้แก่ ยิมนาสติก กรีฑา ฟุตบอล มวยสากล เทนนิส กอล์ฟ บาสเกตบอล เป็นต้น

การกีฬาเป็นกิจกรรมนันทนาการที่นิยมในชุมชนทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศตะวันตก เช่น สหรัฐอเมริกา ยุโรป และละตินอเมริกา จนเกิดเป็นบริษัทธุรกิจข้ามชาติในการกีฬา เช่น บริษัทผลิตสินค้าอาดิดาส ไนกี้ ดันลอป ได้ลงทุนส่งเสริมผลิตภัณฑ์ทางการกีฬา และอุปกรณ์กีฬา เพื่อส่งเสริมให้บุคคลในสังคมได้เล่นกีฬาเพื่อนันทนาการ บริษัทผู้สนับสนุนธุรกิจการค้า ได้ใช้การกีฬาเพื่อโฆษณาธุรกิจการค้า ทำให้เกิดการเผยแพร่กีฬาโดยสื่อมวลชน ประชาสัมพันธ์ เช่น วิทยูโทรทัศน์ หนังสือส่งเสริมให้กีฬาเป็นส่วนสำคัญในช่วงเวลาว่างที่สังคมต้องมีส่วนร่วม

1.1.3.2. การใช้เวลาว่างในด้านการช่วยทำงานบ้าน

การใช้เวลาว่างในด้านการช่วยทำงานบ้าน หมายถึง การใช้เวลาในการช่วยทำงานภายในบ้าน ได้แก่ การช่วยจ่ายกับข้าว ซื้ของ การหุงหาอาหาร การเตรียมอาหาร การล้างภาชนะ การทำความสะอาดบ้าน การซักกรีดเสื้อผ้า การซ่อมแซมเสื้อผ้า การเลี้ยงน้อง และการรดน้ำต้นไม้ เป็นต้น

การช่วยทำงานบ้าน เป็นหน้าที่ของบุคคลในบ้านที่จะต้องช่วยกัน ซึ่งในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดเนื้อหาไว้ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย โดยมุ่งให้นักเรียนได้พัฒนาค่านิยม เจตคติ พฤติกรรม และบุคลิกภาพ ให้มีความรับผิดชอบ รักการทำงาน โดยเฉพาะในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ได้กำหนดเนื้อหาเรื่องงานบ้านเป็นงานบังคับที่ต้องเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 รวมทั้งสอนหน้าที่ต่าง ๆ ที่บุคคลในบ้านควรมีความรับผิดชอบร่วมกัน เช่น การช่วยกันรักษาความสะอาด การจัดบ้าน การตกแต่งบ้าน และการแบ่งเบาภาระอื่น ๆ ภายในบ้าน ได้แก่ การล้างถ้วยจาน การซักกรีดเสื้อผ้า การประกอบอาหาร ฯลฯ โดยการให้ความรู้และมุ่งให้มีความสามารถพร้อมกันไปด้วยการสอนในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพนี้ จึงเน้นการสอนโดยการให้ความรู้พร้อมไปกับการฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่องาน เน้นให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ ชยัน อดทน มีความเพียร ละเอียดถี่ถ้วน มีระเบียบ และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และให้นักเรียนมีนิสัยรักการทำงาน นักเรียนในฐานะเป็นสมาชิกของการทำงาน จะเน้น การช่วยทำงานภายในบ้าน จึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่นักเรียนระดับประถมศึกษาสามารถกระทำได้

1.1.3.3. การใช้เวลาว่างในด้านการหารายได้พิเศษ

การใช้เวลาว่างในด้านการหารายได้พิเศษ หมายถึง การใช้เวลาในการขายของหน้าร้าน การรับจ้าง การขายดอกไม้ ขายหนังสือพิมพ์ การประดิษฐ์สิ่งของขาย และการปลูกผัก เป็นต้น

การใช้เวลารว่างในด้านนี้ถือเป็นกิจกรรมเสริมรายได้ทางหนึ่ง ซึ่งในยุคปัจจุบันนี้ ค่าครองชีพในแต่ละวันนั้นสูงขึ้นสภาพเศรษฐกิจตกต่ำ ค่าเงินบาทลอยตัว การหารายได้พิเศษจึงมีคนนิยมทำกันมาก

สำหรับการทำงานในสถานประกอบการนั้น กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดไว้ในกฎหมายคุ้มครองการใช้แรงงานเด็ก โดยจะกำหนดในเรื่องอายุไว้อย่างชัดเจนว่าห้ามนายจ้างรับเด็กอายุต่ำกว่า 13 ปีบริบูรณ์เป็นลูกจ้าง (ประกาศกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ 12 วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2533) (สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2538 : 115) โดยห้ามไม่ให้ทำทุกกรณีไม่ว่าจะเป็นงานในวันหยุดก็ตาม

ในการใช้เวลาว่างสำหรับการหารายได้พิเศษนี้ นักเรียนจึงไม่สามารถทำในสถานประกอบการได้ นอกจากทำอาชีพส่วนตัวหรือรับจ้างพ่อแม่ หรือญาติพี่น้อง อาชีพของผู้ปกครอง จึงมีส่วนโดยตรงในเรื่องนี้ โดยเฉพาะถ้าพ่อแม่มีอาชีพค้าขายในระหว่างปิดเทอมนักเรียนก็จะใช้เวลาในการช่วยผู้ปกครองตนเอง ในการขายของด้วย ทั้งนี้ฐานะของผู้ปกครองนักเรียนก็มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน ถ้าฐานะผู้ปกครองดี ก็จะไม่ส่งเสริมให้นักเรียนหารายได้พิเศษ แต่ถ้าผู้ปกครองฐานะไม่ดี ก็จะให้การส่งเสริมนักเรียนในการหารายได้พิเศษ เป็นต้น

1.1.3.4. การใช้เวลารว่างในด้านงานอดิเรก

งานอดิเรกตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 911) กล่าวว่า งานอดิเรกคืองานพิเศษที่ทำเพื่อความเพลิดเพลิน ซึ่งนันทนา เทชะนนท์ (2538 : 26-27) ได้รวบรวมความหมายของคำว่า การใช้เวลารว่างในด้านงานอดิเรกจากนักวิชาการและนักการศึกษาไว้ดังนี้

การใช้เวลารว่างด้านงานอดิเรก หมายถึง การใช้เวลาทำงานอดิเรกได้แก่ การอ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ ฟังเพลง ท่องเที่ยว สะสมสิ่งของต่าง ๆ วาดรูประบายสี เขียนบันทึกประจำวัน เขียนจดหมาย ปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ งานอดิเรกเป็นกิจกรรมนันทนาการของบุคคลในการสร้างความสมดุลและความเป็นอยู่ของชีวิตให้ดีขึ้น ในการที่บุคคลจะเลือกทำกิจกรรมแต่ละประเภะนั้นขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ความสนใจ ความพึงพอใจ ในสิ่งนั้น

1.1.3.5. การใช้เวลารว่างในด้านการเรียน

การใช้เวลารว่างในด้านการเรียน หมายถึง การใช้เวลาของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ได้แก่ การทำการบ้าน การทบทวนบทเรียน การเตรียมตัวก่อนเรียน การอ่านหนังสือประกอบบทเรียน การเข้าห้องสมุด และการเรียนพิเศษ เป็นต้น ซึ่งมีนักการศึกษาและนักวิชาการ ได้ศึกษาไว้

นันทนา เทชะนนท์ (2538 : 9) ได้กล่าวว่า การใช้เวลาด้านการเรียนหมายถึง กิจกรรมที่นักเรียนทำเพื่อเป็นการแสวงหาและเพิ่มพูนความรู้ในระหว่างปิดภาคเรียนที่ไม่ใช่การไปเรียนตามปกติ ได้แก่ การทำการบ้าน ทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว ศึกษาบทเรียน ก่อนที่จะเรียนต่อไป

(เป็นการเตรียมหาหนังสือในชั้นต่อไปมาอ่านไว้ก่อน ฯลฯ) อ่านหนังสือประกอบบทเรียน เข้าห้องสมุด ประชาชนและเรียนพิเศษ

1.1.4 ประโยชน์ของเวลาว่างที่เหมาะสม

ดาร์ล ดาราศักดิ์ (2525 : 11-12) กล่าวว่าในสังคมโลกสมัยปัจจุบันประชาชนมีเวลาว่างมากซึ่งเวลาว่างดังกล่าวเปิดโอกาสให้คนได้รับความรื่นเริงจากกิจกรรมนันทนาการได้ อย่างไรก็ตามเวลาว่างนี้คือสิ่งที่ต้องศึกษาเพราะมีอิทธิพลต่อชีวิตของสังคมสมัยใหม่มาก เวลาว่างนั้นมีบทบาทที่สำคัญ 3 ประการ คือ

(1) เวลาว่างเป็นปัญหาสังคม (Social Problem) เวลาว่างนั้นทำให้คนมีอิสระที่จะทำในสิ่งที่เขาต้องการเมื่อไร ที่ไหน กับใครก็ได้ อันจะเป็นการพัฒนาสังคมทางกาย และจิตใจของเขา การที่คนทำอะไรในเวลาว่างนั้นเป็นสิ่งที่บ่งให้เห็นบุคลิกลักษณะ ฐานะ และสังคมของเขา เวลาว่างในสังคมสมัยใหม่นั้น มีผลดีหรือเลวต่อความเป็นอยู่ของบุคคลต่อครอบครัว ต่อชุมชนและต่อประเทศชาติ ปัจจัยที่มีผลต่อเวลาว่างในสังคมสมัยใหม่ และปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นจากเวลาว่างนั้น มีดังนี้

- ก. ความก้าวหน้าทางเทคนิคและอุตสาหกรรม
- ข. ฐานะความเป็นอยู่สะดวกสบายขึ้น
- ค. การศึกษาเจริญขึ้น
- ง. เวลาว่างเพิ่มขึ้น
- จ. ปัญหาคนว่างงาน
- ฉ. ทศนคติทางสังคมเปลี่ยนรูปใหม่
- ช. ประชากรเพิ่มขึ้น

(2) เวลาว่างเป็นองค์ประกอบของเศรษฐกิจ (Economic Factor) เวลาที่นอกเหนือจากการต้องทำมาหาเลี้ยงชีพก็คือ เวลาว่างของคน ในเวลาว่างนี้มีคนใช้การอ่านนวนิยาย ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ เล่นกีฬาต่าง ๆ ไปดูหนังดูละคร ไปท่องเที่ยวและเยี่ยมเยียนเพื่อน ๆ เป็นต้น การที่สินค้าจะขายได้นั้นเกิดจากคนที่มีเวลาว่างมีความปรารถนาที่จะซื้อ และมีเงินจะซื้อ ฐานะเศรษฐกิจของประเทศขึ้นอยู่กับ การใช้จ่ายและรายได้ของประชากร เวลาว่างนั้นมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจของชาติเมื่อ 50 ปีก่อน คนงานต้องทำงานวันละ 50-60 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ ปัจจุบันกฎหมายแรงงานให้ทำงานไม่เกิน 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เวลาที่เหลือนั้น เป็นเวลาที่คนต้องใช้ให้เหมาะสมมีผู้พยากรณ์ว่าอีก 30 ปีข้างหน้ามนุษย์จะทำงานสัปดาห์ละ 20 ชั่วโมง เพราะมีเครื่องทุ่นแรง และอำนวยความสะดวกในการทำงาน เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์จะเป็นปัญหาเกี่ยวกับคนมีเวลาว่างมากและเป็นปัญหาคนว่างงานเมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้คนต้องเสาะหาสิ่งที่จะอำนวยความสะดวกนันทนาการแก่เขา ไม่ว่าจะเป็น

เป็นสถานที่บริการ อุปกรณ์ นอกจากนั้นยังต้องควรเตรียมโครงการนันทนาการให้แก่บุคคลเหล่านั้น เป็นการเตรียมรับสถานการณ์

(3) เวลาว่างเป็นโอกาสของการสร้างวัฒนธรรม (Leisure as a Cultural Opportunity) ความเจริญของวัฒนธรรมกับเวลาว่างนั้นสัมพันธ์กันมาตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ คนจะมีโอกาสสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม สร้างอารยธรรมต่อเมื่อมีเวลาว่างมาขบคิดและจินตนาการ ตราบใดที่คนไม่มีเวลาว่างยุ่งอยู่กับภาวะสงครามคนก็ไม่มีโอกาสสร้าง วัฒนธรรมให้เจริญรุ่งเรืองได้

จรัส สุวรรณเวลา (2521 : 48) กล่าวว่า ปัญหาเกี่ยวกับการติดยาเสพติดในหมู่วัยรุ่นในเมืองไทยสาเหตุที่สำคัญคือ การใช้เวลาในการคบค้าสมาคมกับเพื่อนในโรงเรียนและเพื่อนแถวละแวกบ้าน หรือแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ เช่น โรงภาพยนตร์ ศูนย์การค้า ร้านกาแฟ เชียงสะพาน หอพักและบ้านเพื่อน และสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นติดยาเสพติด หรือสภาพแวดล้อม ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเกิดความกดดันในครอบครัวและฐานะทางเศรษฐกิจ และการตอบสนองต่อความเครียด หรือความกดดันของแต่ละคนก็ไม่เหมือนกัน บางคนก็ทนต่อสู้ แต่บางคนก็ยอมแพ้หนีเข้าหายาเสพติด ฉะนั้น ในการแก้ปัญหาจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย คือ จากพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู เป็นสำคัญ เพื่อนและชุมชนรอบลงมา โดยใช้วิธีการกระตุ้นเด็กในเรื่องของการรู้จักหน้าที่เคารพครู อาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง วางตนให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ใช้เหตุผล และวิจรรณญาณในการตัดสินใจต่าง ๆ แก้ปัญหาครอบครัวและการเรียนด้วยการไตร่ตรองหาเหตุผล ปรีกษาคู พ่อแม่ผู้ปกครอง และสุดท้ายคือ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

จากการศึกษาเอกสารที่เผยแพร่ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี (Federal Republic of Germany. 1987 : เอกสารแผ่นพับ) ได้กล่าวถึงเยาวชนเยอรมันเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างไว้ดังนี้ กิจกรรมเวลาว่างของเยาวชนเยอรมันมีอายุเฉลี่ย 15-20 ปี โดยเสนอเป็นร้อยละของคนสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมโดยเรียงลำดับดังนี้

(1) เล่นกีฬา	ร้อยละ 45
(2) สนทนาในกลุ่มเพื่อน	ร้อยละ 37
(3) เดินร่ำและออกนอกบ้าน	ร้อยละ 32
(4) อ่านหนังสือ	ร้อยละ 28
(5) ฟังเพลง	ร้อยละ 20
(6) ขับรถยนต์ขี่มอเตอร์ไซด์ ใช้เวลาว่างอยู่กับเพื่อนชาย หรือใช้เวลาว่างอยู่กับเพื่อนหญิง	ร้อยละ 15
(7) ทำการฝีมือประกอบอาหาร	ร้อยละ 14

(8) นอน ผืนกลางวัน

เดิน พุด คุย ตกปลา เดินทางไกล ร้อยละ 12

(9) เล่นดนตรี ร้อยละ 11

(10)ปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ วาดรูป ถ่ายรูป ร้อยละ 8

(11)ดูโทรทัศน์ วีดีโอ ร้อยละ 5

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮูด (Hood. 1993 : 33) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพื้นฐานและการรับรู้ทางครอบครัวกับรูปแบบการใช้เวลาว่างของเด็กวัยรุ่น โดยสมมติฐานว่า เด็กวัยรุ่นจะยังคงใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว และอิทธิพลของครอบครัวจะส่งผลต่อวิถีชีวิตของเขา โดยศึกษาถึงองค์ประกอบทางจิตวิทยาสำหรับเด็กวัยรุ่นกับความพึงพอใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ของการใช้เวลาว่างกับพื้นฐาน และการรับรู้ทางครอบครัว องค์ประกอบทางจิตวิทยา 9 องค์ประกอบ สามารถนำมาเป็นองค์ประกอบในการวัดการใช้เวลาว่างของเด็กวัยรุ่น

วิดเมอร์ (Widmer. 1994 : 3878) ได้สร้างแบบทดสอบวัดความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เวลาว่างกับพฤติกรรมที่แสดงถึงภาวะทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแบ่งแยกกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีปัญหากับกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นปกติ โดยพิจารณา กิจกรรมการใช้เวลาว่างเป็นหลักโครงสร้างของแบบทดสอบประกอบด้วยเนื้อหาที่เป็นตัวแทนของพฤติกรรมการใช้เวลาว่างของกลุ่มวัยรุ่นที่มีปัญหา และจากการหาค่าความเชื่อมั่นทางสถิติโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ผลการวิจัยพบว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมที่เป็นการปฏิบัติของกลุ่มวัยรุ่นกับเกณฑ์ประเมินค่าแบบ เอแอลแอลเอส (Appropriate Leisure Lifestyle Scale : ALLS) มีค่าเป็นบวก ส่วนค่าสหสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมที่เป็นความรู้สึกรู้สึกของกลุ่มวัยรุ่นกับเกณฑ์ประเมินค่า เอแอลแอลเอส มีค่าเป็นลบ

เรย์มอร์ (Raymore. 1995 : 702) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบของพฤติกรรมการใช้เวลาว่างในช่วงเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสู่ช่วงวัยรุ่นในมหาวิทยาลัย จนถึงช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและการคงอยู่ของรูปแบบพฤติกรรมการใช้เวลาว่างตามช่วงวัยดังกล่าว ได้แก่ เพื่อนสนิท และผู้ปกครอง รูปแบบการใช้เวลาว่างที่ทำการศึกษได้แก่ ระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม กิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวร่างกาย กิจกรรมบันเทิง กิจกรรมที่บ้าน และกิจกรรมการใช้เวลาว่างที่เสี่ยงอันตราย นักเรียนเมื่ออยู่ในช่วงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะเข้าร่วมกิจกรรมการใช้เวลาว่างในเกณฑ์ต่ำและจะเปลี่ยนแปลงโดยเข้า

ร่วมกิจกรรมการใช้เวลาว่างสูงขึ้นเมื่อเข้าเรียนในระดับวิทยาลัย และเปลี่ยนแปลงอีกครั้งเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้นกล่าวคือจะเข้าร่วมในกิจกรรมการใช้เวลาว่างน้อยลง

บราวน์ (Brown. 1995 : 3413) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานตามหน้าที่ จำนวนของเวลาว่างกับความพึงพอใจกับการได้ใช้เวลาว่างของครูผู้สอนหญิงในระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่ามีค่าความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างความพึงพอใจในงานตามหน้าที่กับจำนวนของเวลาว่างและความพึงพอใจกับการได้ใช้เวลาว่าง ส่วนค่าความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานตามหน้าที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจกับการได้ใช้เวลาว่าง และ ค่าความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับการได้ใช้เวลาว่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับจำนวนของเวลาว่าง

นิสเบท (Nisbet. 1995 : 75) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดโปรแกรมการใช้เวลาว่างให้แก่ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่มีความผิดปกติทางสมองประเภทสมองช้า (Mental Retardation) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวบ่งบอกถึงความสำเร็จในการจัดโปรแกรมการใช้เวลาว่างให้แก่ นักเรียนดังกล่าวได้แก่ ประสิทธิภาพของครูผู้สอน ระดับการศึกษาของครูผู้สอน ปีที่จบการศึกษา ความต้องการของนักเรียน

แมคโดเวล (Mcdowell. 1996 : 4353) ได้ศึกษาเรื่องความปรารถนาและการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการในเวลาว่างเปรียบเทียบระหว่างเด็กวัยรุ่นปกติกับเด็กวัยรุ่นที่มีความผิดปกติทางสมองประเภทเรียนช้า ผลการวิจัยพบว่า เด็กวัยรุ่นทั้งสองกลุ่มมีความปรารถนาสูงที่จะใช้เวลาว่างในกิจกรรมนันทนาการ ส่วนกิจกรรมที่เด็กทั้ง 2 กลุ่มได้เข้าร่วมในเวลาว่างได้แก่ การฟังดนตรี ดูโทรทัศน์ ดูภาพยนตร์ จักรกลุ่มสนทนา วาดน้ำ พุดโทรศัพท์ ชมกีฬา ส่วนกิจกรรมที่เด็กทั้ง 2 กลุ่ม เข้าร่วมในเกณฑ์ต่ำได้แก่ การจับจ่ายสิ่งของ การกินอาหารนอกบ้าน และการอ่านหนังสือ นอกจากนั้นยังพบว่าปัญหาอุปสรรคที่ทำให้วัยรุ่นไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการตามที่ตนปรารถนาได้ก็คือ ความจำกัดทางด้านเวลา และโอกาส เด็กวัยรุ่นที่มีความผิดปกติทางสมองมีความปรารถนาที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าเด็กวัยรุ่นปกติ

คีเวล (Kivel. 1996 : 1322) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของการใช้เวลาว่างในฐานะที่เป็นข้อมูลสำคัญ เป็นดัชนีที่แสดงถึงพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศประเภทเลสเบียน เกย์ ไบเซ็กชวล ของเยาวชนกลุ่มอายุ 19-23 ปี ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบของการใช้เวลาว่างมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศการใช้เวลาว่างของเยาวชนในกลุ่มดังกล่าว เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้พวกเขาเหล่านั้น พัฒนาความเข้าใจตนเองนอกจากนั้นเขาได้สรุปว่า เยาวชนซึ่งมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศจะเลือกกิจกรรมการใช้เวลาว่างให้สอดคล้องต่อการรับรู้และความเข้าใจในตนเอง

วัตสัน (Watson, 1997 : 3251) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของทัศนคติและแรงจูงใจ ของการใช้เวลาว่างที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการการออกกำลังกายของนักศึกษาในวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างวันละ 2-3 ชั่วโมง ในการดูโทรทัศน์หรือทำกิจกรรมที่ไม่มีการเคลื่อนไหวซึ่งเขาสรุปไว้ว่านักศึกษามีเวลาว่าง แต่ไม่ใช้เวลาว่างในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการการออกกำลังกายขาดทัศนคติที่ดี ขาดแรงจูงใจ ตลอดจนไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนันทนาการการออกกำลังกายเพื่อนันทนาการ

1.2.2 งานวิจัยในประเทศไทย

ดวงใจ สิทธิไชย (2521 : 107) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เวลาว่างกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งได้ข้อมูลที่ชี้ให้เห็นว่าการเลือกใช้เวลาว่างทำให้เกิดประโยชน์จะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังนี้ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมต่างกัน โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สนใจการอ่านหนังสือและทัศนศึกษามากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางสนใจฟังวิทยุชมโทรทัศน์และภาพยนตร์ และสนใจหารายได้พิเศษมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

โกเมศ จันทระเกษ (2523 : 93) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้เวลาว่างของนักเรียนสองผลัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนสองผลัดใช้เวลาว่างทำกิจกรรมแต่ละระดับทุกกิจกรรม ไม่เท่ากัน กิจกรรมส่วนใหญ่ช่วยทำการบ้านโดยซักรีดเสื้อผ้า ทำความสะอาดบ้าน ล้างภาชนะ และหุงหาอาหาร และใช้เวลาว่างขณะอยู่ที่บ้านด้านการเรียนโดย ทำการบ้าน และทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว ใช้เวลาว่างขณะที่อยู่โรงเรียน ด้านการเรียนโดยการ ทำการบ้านหรืองานที่อาจารย์มอบหมาย และเข้าห้องสมุดโดยไม่เคยและไม่ค่อยได้เล่นกีฬาเกือบทุกประเภทส่วนในระหว่างไปและกลับจากโรงเรียนนักเรียนสองผลัดส่วนใหญ่ไม่แวะทำกิจกรรมใด ๆ ระหว่างทาง นักเรียนสองผลัดในส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค ชายกับหญิง และนักเรียนที่เรียนต่างผลัดกัน มีน้ำหนักรการทำกิจกรรมบางอย่างในเวลาว่างแตกต่างกัน

วาสนา คุณาภิสิทธิ์ (2523 : 52-54) ได้ศึกษาเรื่องการใช้เวลาว่างของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กิจกรรมที่นักเรียนสนใจและทำมากที่สุดในเวลาว่างคือกิจกรรมบันเทิง รองลงมาคือ กิจกรรมกีฬาและกิจกรรมการอ่านหนังสือ นักเรียนใช้เวลาว่างส่วนมากที่โรงเรียนโดยเข้าร่วมกิจกรรมทัศนศึกษาและกีฬา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ กิจกรรมที่นักเรียนทำมากที่สุดหลังโรงเรียนเลิก คือ การพูดคุยกับเพื่อน ประเภทของกิจกรรมกีฬาที่นักเรียนชอบมากคือ วอลเลย์บอล แบดมินตัน เกม ต่อสู้ป้องกันตัว ฟุตบอลและวอลเลย์บอล ส่วนปัญหาที่นักเรียนประสบในการใช้เวลาว่างคือ เวลา อุปกรณ์ และสถานที่ไม่เพียงพอ นักเรียนชายกับนักเรียนหญิง และ

นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลกับนักเรียนโรงเรียนราษฎร์มีความสนใจในการใช้กิจกรรมในเวลาว่างไม่แตกต่างกันและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาใช้เวลาว่างนอกเวลาเรียนไม่แตกต่างกัน

สำเร็จ จันทรโอกุล (2524 : 119) ได้ศึกษาเรื่องการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนใช้เวลาว่างในด้านการเรียน การอ่านหนังสือ การทำงานอดิเรกประเภทที่ต้องลงมือสร้างสรรค์เองมีน้อย นักเรียนส่วนใหญ่สนใจอ่านหนังสือพิมพ์รายวันและการ์ตูน มากกว่าหนังสือประเภทอื่น

ทองสุข สัมปหังสิต (2531 : 155) ศึกษาการใช้เวลาว่างด้วยการออกกำลังกายของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร พบว่า นิสิตแต่ละคณะมีความต้องการบริการออกกำลังกาย ด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกัน และจากการเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่าคณะที่แตกต่างกัน คือ นิสิตคณะพลศึกษา กับนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ ส่วนคณะอื่นๆไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้เพราะว่านิสิตคณะพลศึกษาต้องเรียนวิชากิจกรรมทางพลศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตามหลักสูตรมากกว่าคณะอื่น ซึ่งเป็นวิชาที่ต้องการเรียนให้เกิดความรู้ความสามารถ ทั้งทางด้านทักษะกีฬา ด้านสมรรถภาพทางกาย ตลอดจนวิชาการต่างๆเพื่อที่จะนำความรู้ไปใช้ในวิชาชีพต่อไป นิสิตคณะพลศึกษาจำเป็นที่จะต้องฝึกซ้อมฝึกฝนตนเองให้มีคุณสมบัติของผู้ที่จะมีอาชีพเป็นนักพลศึกษา

มายาวี สมบุญ (2535 : 196-197) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการใช้เวลาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี พบว่า การใช้เวลาของนักเรียนตามตัวแปร เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และการอบรมเลี้ยงดู มีความแตกต่างกัน และการใช้เวลาของนักเรียน ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียนและลำดับการเกิดแตกต่างกันแต่ตัวแปรอาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพครอบครัวไม่มีผลทำให้การใช้เวลาของนักเรียนแตกต่างกัน นักเรียนทุกกลุ่มในแต่ละตัวแปรเลือกใช้เวลาทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอันดับแตกต่างกันเป็นส่วนใหญ่ แต่มีบางกิจกรรมและบางช่วงของเวลาว่างที่นักเรียนเลือกเป็นอันดับไม่แตกต่างกัน

สุนิตยา ชุมพงศ์ (2535 : 54) ศึกษากิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่างของนักศึกษาที่อยู่หอพักของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในต่างคณะมีกิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่างด้านต่างๆ โดยรวมแตกต่างกัน เพราะแต่ละคณะมีความแตกต่างกันในแต่ละหลักสูตร ตั้งแต่วิชาพื้นฐาน ตลอดจนด้านการเรียนการสอนที่เน้นหนักในเนื้อหาวิชาเรียนที่แตกต่างกัน การที่นักศึกษามาจากต่างคณะ ต่างสาขาวิชา การศึกษาอบรมก็ย่อมจะแตกต่างกันออกไป มีทัศนคติความคิดและความเชื่อที่แตกต่างกัน มีผลทำให้กิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่างแตกต่างกันไปด้วย

มานะ หมอยาดี (2540 : 99-100) ได้ศึกษาเรื่องการใช้เวลาว่างเพื่อการออกกำลังกายของนักเรียนนายเรืออากาศ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนนายเรืออากาศโรงเรียนนายเรืออากาศ ส่วนมากมีความต้องการวิชาเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างเพื่อออกกำลังกาย ความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด มีภาพยนตร์หรือเทปโทรทัศน์เกี่ยวกับกีฬาอยู่เสมอ ๆ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและทักษะการออกกำลังกาย เจริญวิทยาการบรรยายสาธิตในหลักการวิธีใหม่ ๆ ให้แก่สมาชิกได้มีความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ นักเรียนนายเรืออากาศส่วนมากมีความต้องการการออกกำลังกายเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างเพื่อการออกกำลังกายโดยมีความต้องการกิจกรรมกีฬาตามลำดับดังนี้ แบดมินตัน ฟุตบอล โบว์ลิ่ง ยิงปืน ยิงธนู เทนนิส เทเบิลเทนนิส บาสเกตบอล วอลเลย์บอล เซปักตะกร้อ วายน้ำ รักบี้ฟุตบอล ตามลำดับ และความต้องการด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างเพื่อการออกกำลังกาย ได้แก่ สถานที่ออกกำลังกายในร่ม สถานที่ออกกำลังกายกลางแจ้งควรมีไฟฟ้าสนาม สถานที่ออกกำลังกายตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสมอยู่ใกล้และไปมาสะดวก ตู้เก็บเสื้อผ้า (LOCKER) สำหรับผู้ใช้บริการมีการบริการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มใกล้สถานที่ออกกำลังกายอุปกรณ์กีฬามีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

ปัทมา รอดทั้ง (2540 : 77-78) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้เวลาว่างด้วยการเล่นกีฬาและออกกำลังกายของประชาชนในเขตภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนมากที่ใช้เวลาว่างด้วยการเล่นกีฬาและออกกำลังกายมีอายุระหว่าง 15-25 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่ได้ประกอบอาชีพและยังไม่มีรายได้ ประชาชนส่วนมากได้รับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการเล่นกีฬาและออกกำลังกายจากโทรทัศน์ เล่นกีฬา และออกกำลังกายทั้งในวันธรรมดา และวันหยุดมากที่สุด ใช้เวลา 1-2 วัน/สัปดาห์ และใช้เวลาในแต่ละครั้ง 10-30 นาที ในช่วงเวลา 16.00-19.00 น. ใช้สนามกีฬาของโรงเรียนหรือของหมู่บ้านเป็นที่เล่นกีฬาและออกกำลังกายมากที่สุด กิจกรรมในร่มที่นิยมมากที่สุดคือ วอลเลย์บอล กิจกรรมกลางแจ้งที่นิยมมากที่สุดคือ วิ่งเหยาะมากที่สุด แต่กีฬาที่สนใจมากที่สุดคือฟุตบอล ประชาชนมีจุดมุ่งหมายของการเล่นกีฬา และออกกำลังกายเพื่อให้มีสุขภาพดีมากที่สุด ปัญหาการเล่นกีฬาและการออกกำลังกาย ด้านสถานที่คือสถานที่ไม่เพียงพอ ด้านอุปกรณ์ คือ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ ปัญหาส่วนตัวของประชาชนที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ เวลาว่างไม่เพียงพอที่จะใช้ในการเล่นกีฬา และออกกำลังกาย ความต้องการบริการในการเล่นกีฬา และออกกำลังกายของประชาชน ในเขตภาคเหนือตอนล่างด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และด้านบุคลากรผู้ให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งสองด้าน

ธัญญารัตน์ วงษ์สมัย(2542 : 112-113) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็น

นักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี รวม 396 คน เป็นชาย 198 คน เป็นหญิง 198 คน ผลการวิจัยพบว่า

(1) บิดา มารดา เป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดสระบุรี ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ส่วนใหญ่ มีรายได้รวมเฉลี่ย 3,001-6,000 บาท ต่อเดือน และมีอาชีพรับจ้าง

(2) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดสระบุรี ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี ใช้เวลารว่างในด้านการทำงานบ้านอยู่ในระดับมาก และกิจกรรมที่นิยมมากตามลำดับ คือ ซักรีดเสื้อผ้า กวาดดูบ้าน ล้างจาน หุงหาอาหาร ส่วนช่วงเวลารว่างที่ใช้ทำงานบ้าน คือ เวลา 16.00-17.00 น. ต่อจากนั้นใช้ช่วงเวลา 17.00-18.00 น. ทำกิจกรรมการเรียนรู้ การออกกำลังกาย และเล่นกีฬา และงานอดิเรก ตามลำดับ

(3) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี ปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียน อยู่ในระดับน้อย นิยมมากโดยลำดับ คือ ทำการบ้าน ทำรายงาน ทบทวนการบ้านที่เรียนมาแล้ว

(4) การใช้เวลารว่างโดยรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี ที่อยู่ในระดับน้อยมากที่สุด คือ การออกกำลังกาย และการเล่นกีฬา และงานอดิเรก เช่น ดูโทรทัศน์ ฟุตบอล ฟังวิทยุ และไม่ได้ใช้เวลารว่างในการหารายได้พิเศษแต่อย่างใด

(5) เปรียบเทียบระหว่างการใช้เวลารว่างระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(6) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1,3 และ3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี ใช้เวลารว่างในการออกกำลังกายและเล่นกีฬา หารายได้พิเศษ งานอดิเรก การเรียน ไม่แตกต่างกัน แต่ใช้เวลาในด้านการช่วยงานบ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้านั้นสามารถสรุปได้ดังนี้

เวลารว่าง หมายถึง เวลาอันเป็นอิสระของบุคคลหลังจากปฏิบัติกิจกรรมที่จำเป็นและว่างจากการทำงานประจำ การใช้เวลารว่างมีความสำคัญทั้งตนเองและสังคมจะเห็นได้ว่าการใช้เวลาที่เหมาะสมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งเป็นเยาวชนของชาติ ถ้าเลือกใช้เวลาว่างได้ถูกต้องจะช่วยลดปัญหาทางสังคมได้อีกระดับหนึ่ง

ฉะนั้น การใช้เวลาว่างที่เหมาะสมในด้านต่างๆจึงนับว่าเป็นการพักผ่อน การบันเทิงและการพัฒนาตนเองในทางสร้างสรรค์

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ เพศ ระดับชั้น ลักษณะมุ่งอนาคต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพศ

2.1.1.1 ความหมายของเพศ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2507 : 609) ได้ให้ความหมายของเพศว่า หมายถึง ลักษณะที่รู้ว่าเป็นชายเป็นหญิง เวบสเตอร์ (ระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์. 2526 : 11-12 ; อ้างอิงจาก Webster's Dictionary. 1978) กล่าวว่าเพศหมายถึง

- (1) การแบ่งสิ่งมีชีวิตโดยเฉพาะมนุษย์ออกเป็นเพศชายหรือเพศหญิง
- (2) ลักษณะโครงสร้างของร่างกายของสิ่งมีชีวิตซึ่งเกิดจากการสืบพันธุ์ของมารดาโดยการแยกและการรวมกันทางโครโมโซม จนแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงเป็นชายหรือหญิง
- (3) ขอบเขตของพฤติกรรมระหว่างบุคคลโดยเฉพาะระหว่างชายหรือหญิงเกี่ยวข้องโดยตรงกับการอยู่ร่วมกัน

ความแตกต่างระหว่างเพศนั้นจะเริ่มเรียนรู้บทบาททางเพศจากบิดามารดาในระยะแรก จากเพื่อนในระยะต่อมา แล้วเด็กจะมีการเรียนรู้การแสดงบทบาทตามเพศ ตามวัฒนธรรมของสังคม เช่น เพศหญิงจะต้องมีการแสดงออกเหมือนแม่ มีความสุภาพ เก็บตัว ควบคุมกิริยาได้ดีกว่าเพศชาย (เดโช สนวนนท์. 2519 : 84)

ล็อกซ์เลย์ และคอลเทน (รัชนี วารินทร์. 2531 : 16 ; อ้างอิงจาก Locksley and Colten.1979) ได้ให้นิยามของความเป็นชายและเป็นหญิงว่า หมายถึง การรวมกันของคุณลักษณะซึ่งพิจารณาจากความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ หรือมีหลายคุณลักษณะซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับสิ่งอื่น

เคอเคนดอน (ณัฐดี วิธีธรรม. 2539 : 26 ; อ้างอิงจาก Kirkendall. 1960) ได้อธิบายความหมาย และขอบเขตในเรื่องเพศไว้ดังนี้

- (1) เรื่องเพศเป็นแรงผลักดันที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้คนเรามีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จ และสามารถกระทำหรือแสดงพฤติกรรมต่างๆเพื่อให้บรรลุตามที่ได้ตั้งใจเอาไว้
- (2) เรื่องเพศเป็นสิ่งที่สามารถกำหนดบทบาท กิริยาท่าทาง ลักษณะการดำเนินชีวิตของคนเราอย่างเห็นได้ชัด นอกเหนือไปจากความสามารถที่เพียงแต่จะแบ่งมนุษย์ออกเป็นเพศชายและเพศหญิงให้แตกต่างกันเท่านั้น แต่ทั้งนี้ก็ไม่ได้หมายความว่า เพศใดจะยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

พรพิมล เจียมนาครินทร์(2539 : 122) กล่าวว่าเมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น วัยรุ่นชายและหญิงเริ่มมีความสนใจในอาชีพและเริ่มการวางแผนเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต วัยรุ่นหญิงจะวางแผนเกี่ยวกับอาชีพน้อยกว่าวัยรุ่นชาย เพราะคิดว่าหลังจากแต่งงานมีครอบครัวแล้ว วิถีความเป็นอยู่อาจจะเปลี่ยนไปรวมทั้งอาชีพของตนด้วย ในขณะที่วัยรุ่นชายคิดว่าอาชีพของเขาจะไม่ถูกขัดขวางจากการแต่งงาน

อารี พันธมณี (2544 : 33) กล่าวไว้ว่า ความแตกต่างทางเพศ หมายถึง ความแตกต่างในเรื่องต่างๆ ทางเพศชายและเพศหญิง ซึ่งวัฒนธรรมส่วนสำคัญในการกำหนดบทบาทของหญิงและชายให้แตกต่างกัน เช่น บางวัฒนธรรมถือว่า ชายเป็นช้างเท้าหน้า หญิงเป็นช้างเท้าหลัง หรือชายเป็นผู้นำ หญิงเป็นผู้ตาม เป็นต้น หรือในบางวัฒนธรรมเชื่อว่า ผู้ชายต้องเข้มแข็งและอดทนอ่อนแอไม่ได้ ผู้หญิงเป็นผู้ที่อ่อนแอกว่า หรือผู้ชายที่โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากกว่าผู้หญิง เพราะในบางตำแหน่งไม่เปิดให้ผู้หญิงทำงานในตำแหน่งหน้าที่การงานสูงกว่า ซึ่งสิ่งเหล่านี้นั้นเป็นการแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างเพศ โดยมีเรื่องของวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ความแตกต่างระหว่างเพศเริ่มจากการเรียนรู้บทบาททางเพศ จากบิดา มารดาในระยะแรก จากเพื่อนในระยะต่อมา เพศจะเป็นตัวกำหนดบทบาททางสังคมและวัฒนธรรม ดังนั้น เพศจึงน่าจะส่งผลต่อการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

2.1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

โจนส์ (Jones. 1970 : 42-48) ได้ศึกษาความเปลี่ยนแปลงความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กตามอายุ พบว่า เด็กอายุ 9-11 ปี มีความรู้สึกรับผิดชอบน้อยและมีช่วงความรับผิดชอบไม่แตกต่างกันเลย อายุ 13 ปี ขึ้นไปจะมีความรับผิดชอบสูงขึ้นเรื่อยๆถึงอายุ 16-17 ปี จะคงที่ครั้งหนึ่ง

โฟรดี และคนอื่นๆ (สิริชัย ประทีปฉาย. 2533 : 170 ; อ้างอิงจาก Frodi ;& others. 1977) ได้กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพของบุคคลย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามอายุหรือไปพร้อมกับอายุ

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าระดับชั้นที่ต่างกัน ทำให้บุคคลมีลักษณะหรือความเอาใจใส่บางประการแตกต่างกัน เช่น เด็กโตจะมีความรับผิดชอบ มีความขยันหมั่นเพียร มีความเอาใจใส่ด้านการเรียนมากกว่าเด็กเล็ก ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่าระดับชั้นน่าจะส่งผลต่อการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

2.1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุงอนาคต

2.1.3.1 ความหมายของลักษณะมุงอนาคต

มีด (Mead. 1971 : 175) กล่าวว่า ลักษณะมุงอนาคตเป็นความสามารถของบุคคลที่คาดการณ์เกี่ยวกับตนเองในอนาคต

ซีกูรา (Seкура. 1975 : 5823-B) กล่าวว่า ลักษณะมุงอนาคตเป็นความสามารถของแต่ละบุคคลในการมองอนาคต การวางแผน และการจัดการเกี่ยวกับอนาคตที่เป็นไปได้

เพ็ญแข ประจันปัจฉิม (2527 : 15) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ลักษณะนิสัยที่อดได้รอได้หักห้ามใจตนเอง เพื่อจุดมุ่งหมายปลายทางเพื่อความสำเร็จหรือผลตอบแทนที่ยิ่งใหญ่ หรือมีคุณค่ามากกว่ารวมทั้งความสามารถในการทำนาย หรือคาดการณ์ล่วงหน้า และมีความสัมพันธ์ลักษณะนิสัยความรับผิดชอบด้วย

สมจิตต์ พิเศษ (2532 : 11) ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตว่า หมายถึงความสามารถในการคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของผลดี ผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรองรับผลดีหรือป้องกันผลเสีย ตลอดจนสามารถควบคุมตนเองในการกระทำหรือละเว้นการกระทำบางอย่างตามความต้องการของตนเองเพราะเล็งเห็นผลเสียที่จะเกิดขึ้นตามมาทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นในภายหลัง

จักรวาล ภูพาน (2537 : 38) ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตว่า เป็นลักษณะของการมองอนาคตของบุคคล ซึ่งผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตนั้นเป็นผู้ที่สามารถคาดการณ์ไกล วางแผนเพื่อเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต มีแนวทางในการแก้ปัญหาและสามารถตัดสินใจเลือกกระทำได้อย่างเหมาะสม มีความเพียรพยายามและอดได้รอได้ เพื่อความสำเร็จในอนาคต

2.3.2 ความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต

เคย์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน ; และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม. 2520 : 36 ; อ้างอิงจาก Kay. 1950) เชื่อว่า บ่อเกิดของลักษณะมุ่งอนาคตนั้นอยู่ที่ลักษณะความมั่นคงทางสังคมของบุคคล การที่เด็กจะเรียนรู้ว่า ควรอดใจรอ นั้น ส่วนมากจะเกิดในครอบครัวฐานะปานกลางและฐานะสูงเท่านั้น เพราะครอบครัวฐานะยากจนไม่สามารถจะหาสิ่งของให้เด็กตามสัญญาได้มากนัก ทำให้เด็กขาดความเชื่อถือเกี่ยวกับอนาคต นอกจากนั้นการประสบความสำเร็จด้านต่างๆ เพราะมีความหวังว่าจะทำให้สำเร็จดังที่เคยประสบมาแล้วนั้นลักษณะมุ่งอนาคต จึงเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมนั่นเอง

โคลเบอร์ก, มิเชล และ ไวท์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน ; และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม. 2520 : 35 ; อ้างอิงจาก Kohlberg. 1964 ; Mischel. 1975 ; Wright. 1975) กล่าวว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงสามารถระงับหรือชลอการบำบัดความต้องการต่างๆของตนได้ ฉะนั้นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงคือผู้ที่สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะและไม่ฝ่าฝืนกฎของศาสนาและกฎหมาย จึงเห็นได้ว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจัดเป็นผู้มีจริยธรรมสูงด้วย

ไวท์ (Wright. 1975 : 298) กล่าวถึงความสัมพันธ์ลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่า ผู้ที่มีลักษณะนี้สูงจะเป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ ไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมายและเป็นผู้มีจริยธรรมสูง

ไวท์ (Wright. 1975 : 387) กล่าวว่า วิธีการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตนั้นได้มาจากวิธีการวัดลักษณะมุ่งอนาคตที่ใช้ในการวิจัยทางจิตวิทยา เช่น ให้เขียนเรื่องราวรวม หรือนวนิยายและวิเคราะห์

ระยะเวลาที่ใช้ในการเขียนเนื้อเรื่องนั้นๆ ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตมาจะใช้ระยะเวลาในการเขียนเรื่องราวต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นให้ดำเนินไป โดยระยะเวลาที่มากกว่าผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม (2520 : 37) กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตว่า เป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นพลเมืองดี และเป็นลักษณะหนึ่งซึ่งจะทำให้บุคคลมีความเพียรพยายามต่อสู้อุปสรรคเพื่อความเจริญของตนเองและประเทศชาติ

พรณี ชูทัย (2522 : 21-23) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคตดังนี้

(1) เด็กต้องได้รับแรงเสริมในทางบวกจากครู คือ ครูจะต้องเป็นผู้ชี้แนะช่องทางให้เด็กรู้จักตั้งเป้าหมายหาแนวทางเลือกสำหรับชีวิตจริงๆ มิใช่เพื่อฝัน

(2) ในการเรียนการสอน ครูต้องกระตุ้นให้กำลังใจและส่งเสริมให้เด็กคิด คือครูต้องมีกิจกรรมการสอนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต เด็กจึงจะมีลักษณะมุ่งอนาคตด้วย

(3) เด็กจะต้องได้รับการยอมรับความคิดเห็น คือ ในการแสดงความคิดเห็นในลักษณะมุ่งอนาคต ซึ่งแฝงไว้ด้วยค่านิยม การประเมินผลของครูจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีความมั่นใจในความคิด และแสดงออกในรูปพฤติกรรมให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน สิ่งเหล่านี้เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องเอาใจใส่ดูแล โดยใช้หลักจิตวิทยาเข้ามาเกี่ยวข้อง

(4) ครูควรจัดสิ่งแวดล้อมภายในการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจ กล้าตัดสินใจ ให้โอกาสเด็กคิดแก้ปัญหา ทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง และอยู่ภายในบรรยากาศที่อบอุ่น ซึ่งจะเป็นแนวทางที่ส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กได้ดี

จรรยา สุวรรณทัต (2531 : 50) กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตว่าเป็นลักษณะทางจิตใจที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง และเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลในตัวบุคคล และสังคมซึ่งลักษณะนี้ยังมีความสัมพันธ์กับลักษณะจิตอื่นๆ ของบุคคลด้วย ที่สำคัญ คือ สติปัญญาและจริยธรรม

บุญรับ ศักดิ์มณี (2532 : 7-8) กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต ว่าเป็นการคำนึงถึงอนาคต และควบคุมพฤติกรรมไปสู่แนวทางนั้นๆ ทำให้บุคคลสามารถปรับวิธีการและเป้าหมายให้ถูกต้องและสัมพันธ์กัน ซึ่งจันทนา นนทิก (2533 : 32-33) กล่าวถึงบุคคลที่มีเป้าหมายหรือมีการกำหนดสิ่งที่ต้องการไว้ล่วงหน้าชัดเจน ย่อมมีความตั้งใจและใช้ความพยายามอย่างจริงจังในการกระทำพฤติกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในอนาคต ซึ่งเป้าหมายจะมีหน้าที่สำคัญ 2 ประการที่เป็นพื้นฐานของแรงจูงใจที่มุ่งตรงไปสู่พฤติกรรม คือ

(1) เป้าหมายจะกำหนดแนวทางการตัดสินใจว่าควรจะใช้ความพยายามเท่าใดในการทำงานนั้น

(2) เป้าหมายมีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมต่อการทำงานโดยต้องตระหนักถึงความสำคัญ

ปัจจัยที่ส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคต

บุญรับ ศักดิ์มณี (2532 : 16-17) ได้เสนอแนะแนวทางในอนาคตในการพัฒนาการมุ่งอนาคตไว้ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

(1) ให้รู้จักความหมายของการมุ่งอนาคตวิธีทำได้โดยการกระตุ้นให้บุคคลรู้จักคิดถึงสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้และไกลอย่างมีเหตุผล ยกตัวอย่างให้เห็นแบบอย่างของการคิดประเภทนี้ และฝึกการรู้จักคิดในทำนองนี้เพื่อให้เข้าใจความหมายของการมุ่งอนาคตในกาลเทศะต่างๆ

(2) ให้เห็นความสำคัญของการมุ่งอนาคต วิธีฝึกทำได้โดยการให้บุคคลเห็นตัวอย่างของผลดีที่เกิดจากการกระทำกิจกรรมที่มุ่งอนาคต

(3) ให้รู้จักคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคต วิธีฝึกโดยการทำให้บุคคลเห็นตัวอย่างของการวางแผนในอนาคตของผู้ที่มีลักษณะอนาคต ฝึกวางแผนเกี่ยวกับชีวิตและการทำงานฝึกเขียนเรื่องราวกับความคาดหวังของตนเอง

สุรพงษ์ ชูเดช (2534 : 4) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตจะเกิดได้ต้องอาศัยพื้นฐานด้านความคิดและสติปัญญา เนื่องจากบุคคลที่มุ่งอนาคตจะต้องเป็นผู้ที่คาดการณ์ได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคตเห็นคุณค่าของสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตมากกว่าสิ่งเล็กน้อยที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และจะต้องเป็นผู้ที่เชื่อว่าสิ่งที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตจะเกิดขึ้นกับตนได้จริง ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า บุคคลจะมีลักษณะมุ่งอนาคตจะต้องเป็นผู้ที่มีพัฒนาการทางการคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งตามทฤษฎีพัฒนาการรู้คิดของเพียเจท์ ขั้นตอนการดังกล่าว คือ ขั้นปฏิบัติการเชิงระบบ (Formal : Operation : อายุระหว่าง 11-15 ปี) ทั้งนี้เพราะการคาดว่าอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคต สิ่งนั้นยังไม่มีตัวตน ต้องอาศัยการอ้างอิงซึ่งอยู่ในรูปของนามธรรม หรือสัญลักษณ์ และการเห็นความสำคัญของสิ่งที่ยังเป็นนามธรรมหรือสัญลักษณ์ต้องใช้ความสามารถทางการคิดเชื่อมโยงกับหน่วยการคิดอื่นๆ ดังนั้น บุคคลที่มีความสามารถพัฒนาด้านการรู้คิดสูงย่อมจะง่ายต่อการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตให้สูงขึ้นด้วย

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคต เกิดจากการสะสมผลการเรียนรู้ ประสบการณ์ โดยอาศัยพื้นฐานด้านความคิด สติปัญญา เพื่อที่จะสามารถคาดการณ์ไกลและวางแผนในอนาคต ซึ่งส่งผลต่อการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมในปัจจุบันได้

2.1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.4.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อัจฉรา สุขารมณี (2530 : 6) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียนที่อาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล โดยตัวชี้บ่งถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจจะได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ (Nontesting

procedures) เช่น จากการสังเกต หรือการตรวจการบ้าน หรืออาจจะอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียน(School grade)

ทศนีย์ นักบรรเลง(2536 : 40) สรุปความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า หมายถึง คุณลักษณะหรือความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม และประสบการณ์ต่างๆอันเป็นการแสดงถึงการเข้าถึงการเรียนรู้(Knowledge Attained) ความสำเร็จดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ บุคคลต้องอาศัยความพากเพียรพยายามอย่างมาก ทั้งทางด้านร่างกาย และสติปัญญาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้สามารถวัดได้จากการกำหนดระดับคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบต่างๆ ทั้งด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ตลอดจนได้จากการสังเกต เป็นต้น

นักการศึกษาได้ให้ความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเห็นว่ามียุทธศาสตร์ในกระบวนการการวัดผล เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นดัชนีประการหนึ่งที่สามารถบอกถึงคุณภาพการศึกษา ดังที่ ชานซี และดอบบิน (อรรถพร ศรีวิสัย. 2534 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Chauncy and Dobbin. 1963 : 63-67)สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีประโยชน์ในการที่จะดูพัฒนาการของการเรียน การจัดวางแผนสร้างหลักสูตรพัฒนาการเรียนการสอนและเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนวทางการศึกษา

ริงเนสส์ (จริยกุล ศรีสุวรรณ. 2542 : 29 ; อ้างอิงจาก Ringness. 1968)กล่าวว่า เด็กที่ประสบความสำเร็จในโรงเรียนมีแนวโน้มที่จะมีความรู้สึกดีเกี่ยวกับตนเอง ช่วยตัวเองได้เมื่อเผชิญกับภาวะตึงเครียดในที่สุด สามารถปรับตัวได้และมีสุขภาพจิตดี ส่วนคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีความวิตกกังวลทอดถอยและมุ่งร้ายต่อผู้อื่น ซึ่งถ้ามีความวิตกกังวลมากๆจะทำให้คนนั้นมีสุขภาพจิตไม่ดี และพบว่า คนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้รับรางวัลในสังคมจะมีทัศนคติต่อตนเองและคนอื่นในโรงเรียน

2.1.4.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เพรสครอธ (สุภาวดี เขมะศรีสุวรรณ. 2543 : 14 ; อ้างอิงจาก Prescott. 1961 : 14-15) ได้สรุปองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดังนี้

- (1) องค์ประกอบทางด้านร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพร่างกาย ข้อบกพร่องทางด้านร่างกาย และลักษณะท่าทางของร่างกาย
- (2) องค์ประกอบด้านความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดา มารดา ความสัมพันธ์บิดา มารดา กับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูกๆและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว
- (3) องค์ประกอบด้านวัฒนธรรมและสังคมประกิต ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมเลี้ยงดู และฐานะทางเศรษฐกิจทางบ้าน

(4) องค์ประกอบทางด้านความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนวัยเดียวกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนวัยเดียวกันทั้งที่บ้านและโรงเรียน

(5) องค์ประกอบทางด้านการพัฒนาตนเอง ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจ ทักษะคิดต่อการเรียน

(6) องค์ประกอบทางด้านการปรับตัว ได้แก่ การปรับตัวทางด้านการแสดงออกทางอารมณ์ จากเอกสารและงานวิจัยสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวบ่งชี้ถึงความสามารถและคุณภาพทางการศึกษา เพื่อที่จะดูพัฒนาการของการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งจะได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม รวมทั้งการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมด้วย

2.1.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน

2.1.5.1 ความหมายของนิสัยทางการเรียน (Study Habits)

จาโคโบวิทส์ (Jakobovits. 1971 : 105) กล่าวว่า นิสัยทางการเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งของยุทธวิธีการเรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบในตัวผู้เรียน

ไอเซนค, อาร์โนลด์ และมิลลี (Eysenck, Mold ;& Meili. 1972 ;40) นิสัย คือ แนวโน้มของบุคคลในการแสดงพฤติกรรมจนเป็นนิสัยและเป็นไปโดยอัตโนมัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับการฝึกฝนหรือประสบการณ์

สวิมล ว่องวานิช (2523: 19-20) กล่าวว่า " นิสัยทางการเรียน" "ทักษะในการเรียน" และ "เทคนิคในการเรียน" คล้ายคลึงกันจนอาจทำให้เกิดความสับสนซึ่งเทคนิคในการเรียนนั้นหมายถึงกระบวนการต่างๆที่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน ซึ่งได้แก่ วิธีการศึกษา ค้นคว้า กระบวนการแก้ปัญหา ส่วนทักษะในการเรียนนั้นหมายถึง การนำความสามารถพิเศษ หรือวิธีการมาทำให้เกิดประโยชน์กับการเรียน ซึ่งได้แก่ วิธีการอ่าน การจด และการทำบันทึกย่อ การสรุป และการศึกษาค้นคว้าถึงวัตถุดิบต่างๆในการเรียน

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์(2538 : 1) กล่าวว่า นิสัยทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลการเรียน และการจัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ขยัน อดทน รับผิดชอบ พึ่งตนเอง และมีความภูมิใจในผลการเรียนของตน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า นิสัยทางการเรียน คือ การปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอของนักเรียนในด้านการเรียนจนกลายเป็นนิสัย และการทำงานที่เกี่ยวกับการเรียน

2.1.5.2 การสร้างและวิธีแก้ไขปรับปรุงนิสัยทางการเรียน

นิสัยทางการเรียนสามารถแสดงได้ 2 ลักษณะ คือ นิสัยทางการเรียนที่ดี และนิสัยทางการเรียนที่ไม่ดี โดยทั่วไปเป็นที่เชื่อกันว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนที่ดีมักจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ส่วนนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนที่ไม่ดีจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หรือไม่ประสบผลสำเร็จทางการเรียน แต่นิสัยทางการเรียนเกิดจากการฝึกฝน หรือปฏิบัติเป็นประจำ ดังนั้น นักเรียนสามารถแก้ไขปรับปรุงนิสัยทางการเรียนของตนได้ ดังที่ ทัสซิง(เท็ด แก้วสิริ. 2530 ; อ้างอิงจาก Tussing. 1949 : 29) ให้ความเห็นว่า นิสัยทางการเรียนเป็นสิ่งที่สามารถปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้ โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนให้ดีขึ้น

วิธีสร้างนิสัยที่ดีนั้น การ์เรทท์ (Garrett. 1966) ได้แนะนำหลักไว้ดังนี้

- (1) แก้นิสัยที่ไม่ต้องการ โดยสร้างนิสัยที่ต้องการแทน
- (2) สร้างนิสัยใหม่โดยการวางเงื่อนไข
- (3) ตั้งระบบการสร้างให้แน่นอน เช่น กำหนดเวลา กำหนดวิธีปฏิบัติ
- (4) พยายามฝึกนิสัยอย่างมุ่งมั่นและสม่ำเสมอ

สมิท (Smith. 1970 : 21-35) ศึกษาพบว่า นักเรียนสามารถประหยัดเวลาได้ 1:3 ถึง 1 : 4 ของเวลาที่เคยใช้ ถ้ารู้จักสร้างพฤติกรรมทางการเรียนที่ดีและปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการจัดระบบวิธีการเรียนให้มีประสิทธิภาพได้ดังนี้

- (1) กำหนดเวลาเรียน โดยแน่ใจว่าได้ให้เวลาแต่ละวิชาอย่างเพียงพอ และบังคับให้ตนเองปฏิบัติตามตารางนั้น
- (2) จัดสถานที่ให้เหมาะสมสำหรับตนเองในเวลาทำงานแต่ละวัน
- (3) ตั้งสมาธิแน่วแน่ปราศจากสิ่งรบกวนจนกว่างานจะสำเร็จ
- (4) ทำงานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละวันให้เสร็จตามกำหนดในตารางเวลาที่กำหนด

ที่กำหนด

นอกจากนี้ สมิท ยังได้เสนอแนะวิธีปฏิบัติในการเรียนที่ดี โดยปรับปรุงด้านต่างๆดังต่อไปนี้

(1) การอ่าน องค์ประกอบที่สำคัญที่ให้การอ่านมีประสิทธิภาพ คือ ความเร็ว และความเข้าใจในเนื้อหา การอ่านที่รวดเร็วทำให้นักเรียนสามารถอ่านเนื้อเรื่องได้มากกว่า หรือ สามารถทบทวนได้หลายครั้งในเวลาที่กำหนด ส่วนความเข้าใจในเนื้อหานั้นจะต้องพยายามจำจุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่าน และจับใจความของเรื่องนั้นให้ได้

(2) การขีดเส้นใต้เพื่อเน้นจุดสำคัญที่อาจเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ความคิดเห็นของผู้เขียน จำไว้หรือทำให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน หรือ แสดงจุดอ่อนที่เรายังไม่เข้าใจ

(3) การจดโน้ตเป็นส่วนสำคัญที่ได้อ่านหรือรับฟังจะช่วยให้จำได้ดีขึ้น

(4) การเขียน การเขียนรายงานหรือทำการบ้านที่ทำได้ไม่ดี อาจเนื่องมาจากการขาดความรู้เรื่องหลักการเขียนในลักษณะต่างๆ เช่น การเขียนรายงาน การเขียนเพื่อตอบคำถาม เป็นต้น

(5) การใช้ห้องสมุด ห้องสมุดเป็นทรัพยากรความรู้ที่สำคัญ ดังนั้น ผู้เรียนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจ ประโยชน์จากการใช้ห้องสมุดได้ดี

(6) การใช้เครื่องมือช่วยในการเรียน เช่น แผนที่ ตาราง จะทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

ฮาสลาม และบราวน์ (ขจรสุตา เหล็กเพชร. 2522 : 19 ; อ้างอิงจาก Haslam and Brown. 1968 : 223-226) การสอนเทคนิควิธีเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำด้านการเรียนดีขึ้นกว่าเดิม และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย ครูสามารถสร้างวิธีในการเรียนได้ดีแก่นักเรียนได้ จะต้องมีความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้

- (1) วิธีเรียนและวิธีทำงาน
- (2) การจัดตารางเวลาเรียน
- (3) วิธีจัดสภาพแวดล้อมซึ่งจะทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพ
- (4) การจดงาน การจดโน้ต การทำโน้ต
- (5) การเตรียมตัวสอบ
- (6) การท่องหนังสือ
- (7) การตอบคำถามและการตอบข้อสอบ
- (8) การเขียนรายงาน
- (9) การใช้ห้องสมุด

ทิพาวดี เอมะวรรณะ (2529 : 3-2) ได้เสนอวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้เรียนมองเห็นปัญหาของตน เมื่อผู้เรียนตระหนักว่าวิธีการเรียนในปัจจุบันของตนยังไม่ได้พอที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน ตามที่ตนมุ่งหมายด้วยสาเหตุใดก็ตามก็แสดงว่าผู้เรียนเริ่มมองเห็นปัญหาของตนแล้ว

ขั้นที่ 2 มองเห็นวิธีการแก้ปัญหา เมื่อผู้เรียนต้องการปรับปรุงตนเองก็จะเริ่มต้นหาทางที่จะแก้ปัญหา ซึ่งระยะเวลานี้เป็นเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะแสวงหาผู้ช่วยเหลือ เช่น ปรึกษากับครูหรือขอรับบริการจากครูแนะแนว

ขั้นที่ 3 ดำเนินการแก้ปัญหาโดยมีหลักการที่ควรยึด 6 ประการด้วยกัน คือ

(1) สะสม(Gradualness) คือ การเรียนอย่างค่อยเป็นค่อยไป สะสมวันละนิด ไม่ใช่หักโหมเฉพาะก่อนสอบเพียง 5-6 วัน

(2) ทำซ้ำ (Repetition) การป้องกันการลืมด้วยการท่องและทำแบบฝึกหัดซ้ำๆ

(3) ย้ำแรงเสริม (Reinforcement) อาจเป็นการให้รางวัลตนเอง ชมเชยตนเอง เพื่อให้เกิดกำลังใจในการเรียน

(4) เพิ่มความกระตือรือร้น (Active Learning) ต้องมีความใส่ใจในเรื่องที่อ่าน ตลอดจนการคิดหรือการกระทำสิ่งที่ตนต้องการเสมอ

(5) เน้นการปฏิบัติ (Practice) เมื่อศึกษาทฤษฎีแล้วควรลงมือปฏิบัติด้วย เพื่อให้เกิดความชำนาญและจำได้แม่นยำ

(6) หาสิ่งเร้าใจ (Stimulus Control) โดยอาศัยการจัดสิ่งแวดล้อมเข้าช่วยเป็นการกระตุ้นด้วย

ขั้นที่ 4 การปรับปรุงวิธีในการเรียนการสอน อาจใช้วิธีการดังนี้

(1) การจัดตารางเรียน เป็นการวางแผนล่วงหน้า จัดแบ่งเวลาที่เหมาะสม และเป็นตัวกระตุ้นให้เร่งทำงานบรรลุเป้าหมาย

(2) เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนให้ตนเองด้วยวิธีการเหมาะสมกับตนเอง

(3) เรียนจากตำราด้วยการอ่าน คิด สรุป และถามตนเอง

(4) ฝึกการบันทึก เช่น เขียนตัวโต เขียนลดหลั่นกัน ใช้ปากกาต่างสีขีดหรือบันทึกใจความสำคัญ เป็นต้น

(5) ฝึกเทคนิคการอ่านเร็ว เช่น การอ่านนำ การอ่านเป็นช่วงประโยค การอ่านเฉพาะใจความสำคัญ การอ่านคร่าวๆหรือการอ่านผ่านตา

ประธาน วัฒนวานิชย์(2529 : 5-6) ได้มีความเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับการเรียนให้มีประสิทธิภาพว่าต้องมีลักษณะดังนี้

(1) มีตารางเวลาสำหรับปฏิบัติแต่ละวันอย่างสม่ำเสมอ

(2) ทำงานตามตารางเวลาที่กำหนด

(3) ทำงานตามเวลาที่กำหนดไว้ทุกวันอย่างสม่ำเสมอ

(4) ทำงานในสถานที่ที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ

(5) ทำงานในระยะเวลาที่ไม่ยาวนานและหยุดพักระหว่างทำงาน

(6) ทบทวนคำสอน คำบรรยายหลังจากเวลาผ่านไปไม่นานนัก

(7) ไม่ปล่อยงานให้ค้างจนนาทีสุดท้าย

(8) มีสมาธิในการทำงาน

(9) ไม่ใช้การสอบเป็นแรงจูงใจในการทำงาน

(10) อ่านหนังสือก่อนเข้าชั้นเรียนพอสมควร

(11) สนใจฟังคำบรรยาย สัมมนา หรือการสอบทบทวน

- (12) ไม่ละเลยวิชาที่ยากมากกว่าวิชาอื่น
- (13) มีความรู้ในการใช้บริการห้องสมุด
- (14) ทำงานตามแผนงานที่วางไว้
- (15) ทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด
- (16) ปรับปรุงคำบรรยายที่จดจากห้องเรียนให้ทันอยู่เสมอ
- (17) เมื่อมีแรงกระตุ้นจะทำงานได้ดี
- 18. ทำงานที่ไม่หนักจนเกินไปในวันหยุด

ปฏิญญา สาร (2531 : 5-16) ได้เสนอแนะวิธีเรียนได้แก่ พอสรุได้ดังนี้

(1) การปฏิบัติตัวในห้องเรียนที่โรงเรียนขณะที่ครูอาจารย์กำลังสอนในชั้นเรียน นักเรียนไม่ควรพูดคุยกัน ให้ความสนใจเฉพาะสิ่งที่ครูสอนเท่านั้น ตอนใดฟังครูอธิบายไม่ทัน หรือไม่เข้าใจแจ่มแจ้งควรยกมือทันที ขณะฟังหรือจดคำอธิบายของครู บางทีจดไม่ทันควรเว้นที่จดไว้ภายหลังแต่รีบจดในสิ่งที่ครูกำลังพูดอยู่ ลักษณะของการจด ควรจดจากความเข้าใจของนักเรียนเอง ไม่จดทุกคำพูดของอาจารย์

(2) การปฏิบัติตัวนอกห้องเรียน

(2.1) การปฏิบัติตัวนอกห้องเรียน

(2.2) ทบทวนเรื่องที่เรียนมาแล้ว

(2.3) ควรทำตารางเวลาส่วนตัวประจำสัปดาห์เอาไว้ว่าเวลาไหนจะทำอะไร

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า นิสัยทางการเรียน คือ พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจในการเรียน ในทางปฏิบัติเป็นวิธีการในการเรียนที่กระทำซ้ำๆ จนกลายเป็นนิสัยติดตัวบุคคลนั้นไป จะเห็นได้ว่า นิสัยทางการเรียนเป็นพฤติกรรมที่สืบเนื่องมาจากทักษะในการเรียนและเทคนิคในการเรียน ในการสร้างกิจกรรมเชิงสื่อสารเสริมบทเรียน เพื่อการฝึกฝนการใช้ภาษาสำหรับนักเรียน อาจถือได้ว่าเป็นเทคนิคในการเรียนอย่างหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมทางด้านการเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำดังนั้น นิสัยทางการเรียน จึงหมายถึง พฤติกรรมทางด้านการเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำโดยที่พฤติกรรมนี้ส่วนหนึ่งมาจากเทคนิคในการเรียนรวมถึงการทำงานและการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียนด้วย

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เพศ ระดับชั้น ลักษณะมุ่งอนาคต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน

2.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

2.2.1.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แบนดูรา และรอสส์ (นฤมล สิริวิสุทธิ์. 2533 : 39 ; อ้างอิงจาก Bandura, Ross ;& Ross. 1961) ได้ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชายและเด็กหญิง โดยกลุ่มผู้รับการทดลองเป็นเด็กผู้ชาย และเด็กผู้หญิงกลุ่มละ 36 คน โดยให้ผู้รับการทดลองจำนวนครึ่งหนึ่งดูตัวแบบที่ก้าวร้าว และอีกจำนวนครึ่งหนึ่งดูแบบที่ไม่ก้าวร้าว ผลจากการทดลองพบว่า เด็กผู้ชายที่ดูตัวแบบที่ก้าวร้าวจะมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวมากกว่าเด็กผู้หญิง

มังคส์ (Nurmi. 1991 : 21; citing Monks. 1968) ได้ศึกษาการมองอนาคตของนักศึกษาชาวเดนมาร์ก จำนวน 1,424 คน ที่มีอายุระหว่าง 14-21 ปี ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นมีความสนใจในเรื่อง การเรียน การประกอบอาชีพ และอนาคตของครอบครัวที่อาศัยอยู่มาก โดยเด็กชายสนใจในเรื่องการเรียนและการประกอบอาชีพมาก ในขณะที่เด็กหญิงสนใจเกี่ยวกับอนาคตของครอบครัวและการแต่งงานมาก และเด็กชายยังมีความสนใจเกี่ยวกับนโยบายและความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอีกด้วย

ไรท์และรอสส์ (Nurmi. 1991 : 26 ; citing Wright ;& Rauste. 1977) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอนาคตของวัยรุ่นชาวฟินแลนด์ จำนวน 209 คนที่มีอายุระหว่าง 17 – 18 ปี ผลการศึกษาพบว่า เด็กชายสนใจในอนาคตยาวไกลกว่าเด็กหญิง และเด็กหญิงสนใจในเรื่องการเรียนและการประกอบอาชีพมากเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กชาย

คาร์ตรอน และเลวี (Nurmi. 1991 : 18 ; citing Cartron Guerin ;& Levy. 1980) ได้ศึกษาการมองอนาคตด้านครอบครัวและอาชีพของวัยรุ่นชาวฝรั่งเศส จำนวน 80 คน ที่มีอายุระหว่าง 12-15 ปี ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นที่มีอายุมากกว่ามีการวางแผนอนาคตยาวไกลกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า วัยรุ่นชายมีการวางแผนยาวไกลกว่าวัยรุ่นหญิง วัยรุ่นที่มีอายุมากกว่าให้ความสำคัญกับอนาคตของครอบครัวมากกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อย และวัยรุ่นหญิงให้ความสำคัญกับอนาคตของครอบครัวมากกว่าวัยรุ่นชาย

พิชเชอร์ และไมเคิล (นฤมล สิริวิสุทธิ์. 2533 : 40 อ้างอิงจาก Pitcher & Meikle. 1980) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการกล้าแสดงออกในสถานการณ์ทางบวก และทางลบ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายและเพศหญิง ที่มีพฤติกรรมการกล้าแสดงออกในระดับสูง และต่ำ โดยใช้เกณฑ์จากแบบวัดพฤติกรรมการกล้าแสดงออกของ แกมบิค และริชชี ซึ่งผลของการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการกล้าแสดงออกในทุกกลุ่มของเพศชายและเพศหญิงที่มีระดับพฤติกรรมการกล้าแสดงออกสูง จะมีระดับการกล้าแสดงออกสูงกว่าเพศชายในกลุ่มเดียวกัน

2.2.1.2 งานวิจัยในประเทศไทย

พวงสร้อย วรกุล (2522 : 81) ได้ทำการเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียน

ชายและนักเรียนหญิงมีสภาพปัญหาในการปรับตัวกับเพื่อน และด้านการปรับตัวกับสภาพภายในครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในด้านการปรับตัวกับบรรยากาศด้านการเรียนการสอน และในด้านการปรับตัวกับครูไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมธี โพธิพัฒน์ (2523 : 75) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในใฝ่สัมฤทธิ์และความซื่อสัตย์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 4 จำนวนรวม 886 คน ซึ่งเป็นนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

บัวทอง สว่างโสภาคกุล (2524 : 167) พบว่า ชายและหญิงมีความแตกต่างกันทางสรีระและจิตวิทยา เช่น โครงสร้างทางร่างกาย และการตอบสนองทางอารมณ์ เป็นต้น สังคมและวัฒนธรรมมีส่วนอย่างมากในการกำหนดบทบาท และการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่างๆ ของชายและหญิง

จิราภรณ์ สุทธิสานนท์ (2529 : 81) ศึกษาพัฒนาการด้านการปรับตัว ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า สังคมได้มีค่านิยมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กหญิง ให้มีกิจกรรมยามว่างเรียบร้อย มีความประพฤติดี และต้องอยู่ในกรอบของขนบธรรมเนียมประเพณีมากกว่าเด็กชาย จึงทำให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กชายไม่เคร่งครัดมากนัก

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าเพศที่ต่างกัน ทำให้บุคคลมีลักษณะหรือความเอาใจใส่บางประการแตกต่างกัน เช่นด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ความขยันหมั่นเพียร ยิ่งบุคคลที่มีอายุมากขึ้นจะมีแนวโน้มลักษณะดังกล่าวมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า เพศน่าจะมีความสำคัญกับการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

2.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

นัท (Nutt.1972 : 650-A) ได้ศึกษาปัญหาวัยรุ่น โดยการศึกษาวิเคราะห์จากบันทึกของครู และนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาวัยรุ่น จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7-ปีที่ 12 จำนวน 607 คน ครู 33 คน จากโรงเรียนมัธยมเวลด์ เซนทรัล (Weld Central Junior Senior High School) รัฐโคโลราโด ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนประสบปัญหาต่างๆ ดังนี้ ปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับการงานของโรงเรียน ปัญหาความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาส่วนบุคคล ปัญหาความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาสังคม ปัญหาด้านสันติภาพ และผลการศึกษาเพิ่มเติมพบว่าเพศและระดับชั้นมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อปัญหาของนักเรียนมากกว่าชั้นเรียน

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าระดับชั้นที่ต่างกัน ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ต่างกัน เช่น เด็กเล็กจะมีพฤติกรรมการละเมิดกฎของโรงเรียน ขาดความ

รับผิดชอบ ไม่มีวินัยในตนเองมากกว่าเด็กโต ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า ระดับชั้นน่าจะส่งผลต่อการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

2.2.2.2 งานวิจัยในประเทศไทย

อารีย์ เศรษฐชัย (2520 : 47-48) ได้วิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าความรู้สึกรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยพยาบาล สภาการศึกษาไทย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสัมพันธ์กันและกันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในด้านความรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองพบว่า นักเรียนชั้นปีที่ 3 มีลักษณะ 2 ประการสูงกว่านักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 :103) ได้ศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจพบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน ใช้วิธีเผชิญปัญหาด้านการเรียน ทฤษฎีด้านการเรียน ภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัวและด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนนายร้อยตำรวจเมื่อศึกษาในระดับที่สูงขึ้น จะเปลี่ยนวิธีการเผชิญปัญหาด้านต่างๆ เป็นแบบสุ่มปัญหา

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าระดับชั้นหรือช่วงอายุที่ต่างกัน ทำให้นักชคมีลักษณะหรือความเอาใจใส่แตกต่างกัน เช่น ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตนเองที่ยิ่งบุคคลที่มีอายุมากขึ้นจะมีแนวโน้มลักษณะดังกล่าวมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า ระดับชั้นน่าจะส่งผลต่อการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต

2.2.3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เวอร์ค (กนกวรรณ อุ๋นใจ. 2538 : 38 ; อ้างอิงจาก Work. 1970) ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กผิวดำและผิวขาว กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กผิวดำและขาวกลุ่มละ 25 คน ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีอายุระหว่าง 12 ปี 1 เดือน ถึง 14 ปี 1 เดือน มีบิดาหรือผู้ปกครองอยู่ในบ้านและมีระดับสติปัญญาอยู่ระหว่าง 85-115 พบว่า เด็กผิวดำที่มีลักษณะมุ่งอนาคตน้อยกว่าเด็กผิวขาว เด็กผิวดำมองอนาคตในระยะสั้นกว่าเด็กผิวขาว เด็กผิวดำมีวิธีการจัดการเพื่อนำไปสู่ความคาดหวังในอนาคตน้อยกว่าเด็กผิวขาว เด็กผิวดำมีความคาดหวังเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคตน้อยกว่าเด็กผิวขาว

ลอคโวลสกี (Wlodlowski. 1973 : 23)ได้รวบรวมผลการศึกษางานวิจัยต่างๆ พบว่าความคาดหวังความสำเร็จในวิชาคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนผลการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งชายและหญิง

ไรท์ (Wright. 1975 : 298) ได้ศึกษาพบว่า ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง คือ ผู้ที่สามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับกาลเทศะ และไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมาย จึงเห็นได้ว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจัดว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูงด้วย และยังพบอีกว่าเยาวชนอาชญากรมีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำกว่าปกติ

แลมปี สมิตท์ และทอมสคอร์ดอร์ฟ (Lamm, Schmidt and Trommsdorff. 1976 : 317) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวกับเพศและชนชั้นที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นชนชั้นกลาง กับชนชั้นต่ำที่เป็นเด็กหญิงและชายกลุ่มละ 100 คน ที่มีอายุระหว่าง 14-16 ปี โดยวัดลักษณะมุ่งอนาคต และมองโลกในแง่ดีและแง่ร้าย ผลการศึกษาพบว่า เด็กหญิงที่มาจากชนชั้นต่ำมองโลกในแง่ดีมากกว่าเด็กหญิงที่มาจากชนชั้นกลาง เด็กชายที่มาจากชนชั้นต่ำได้แสดงความหวังและความกลัวในอาชีพมาก และจะเพิ่มขึ้นในอนาคตมากกว่าเด็กหญิงที่มาจากชนชั้นต่ำ

แลมม, รอล์ฟ และกีซีล่า (Lamm, Rolf and Gisela. 1976 : 317) ศึกษาเพศและชนชั้นที่มีผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นชนชั้นกลางกับชนชั้นต่ำที่เป็นเด็กหญิงและเด็กชาย กลุ่มละ 100 คนที่มีอายุระหว่าง 14-16 ปี โดยลักษณะมุ่งอนาคตด้านความหวัง ความกลัว จากคำบอกเล่าของเด็ก การตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลาในการมองอนาคต และการมองโลกในแง่ดีและแง่ร้าย พบว่า เด็กหญิงที่มาจากชนชั้นต่ำมองโลกในแง่ดีมากกว่าเด็กหญิงที่มาจากชนชั้นกลาง และเด็กชายที่มาจากชนชั้นต่ำได้แสดงความหวังและความกลัวในด้านอาชีพมากและจะเพิ่มขึ้นในอนาคตมากกว่าเด็กหญิงจากชนชั้นต่ำ

เนอร์มี (Nurmi. 1987 :1-10) ได้ศึกษาถึงลักษณะมุ่งอนาคตของวัยรุ่น การวางแผนชีวิตและการถ่ายทอดทางสังคมในการพูดคุยในครอบครัว โดยได้ทราบผลมาจากการตอบแบบสอบถามของแม่บ้านจำนวน 138 คน พบว่า เด็กวัยรุ่นมุ่งหวังในอาชีพในอนาคต การศึกษา และเรื่องครอบครัวและในด้านการคิดเกี่ยวกับอนาคตที่เป็นจริงของวัยรุ่นนั้นได้สะท้อนกลับสู่โครงสร้างการพัฒนาการของเขาในเรื่องการวางแผนในชีวิต และพบว่าการวางแผนที่กว้างๆของมารดาสามารถบรรยายได้ถึงลักษณะการตั้งจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอย่างมีเหตุผลของวัยรุ่นได้

เนอร์มี (Nurmi. 1987 : 977-991) ได้ศึกษาถึง เพศ ชนชั้นทางสังคมและลักษณะของการปะทะสังสรรค์ในครอบครัว ที่มีผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของวัยรุ่นที่ได้กำหนดแล้ว พบว่า ลักษณะของอายุ เพศ ชนชั้นทางสังคม และลักษณะของการปะทะสังสรรค์ในครอบครัวมีผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของวัยรุ่น โดยมุ่งหมายในอนาคตของวัยรุ่นบอกถึงลักษณะของพัฒนาการ และเป้าหมายที่วางไว้

กว้างๆ อย่างคลุมเครือจะลดลง เมื่อเรามีความรู้เกี่ยวกับการวางจุดมุ่งหมายในอนาคต และเกี่ยวข้องกับเพศ และกลุ่มที่มาจากชนชั้นสูงจะมุ่งอนาคตสูง

เนอรัมมี(Nurmi. 1988 : 1-9) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปะทะสังสรรค์แบบ พ่อ แม่ และเด็ก กับ ลักษณะมุ่งอนาคตของวัยรุ่น : ตามอายุของเพศ จากการศึกษาใช้กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นอายุ 11 ปี และ 5 ปี พบว่า อายุและเพศมีอิทธิพลต่อการปะทะสังสรรค์แบบพ่อ แม่ และเด็กของวัยรุ่น และ ลักษณะมุ่งอนาคตของเขาเอง แต่ในทางตรงกันข้ามการพูดคุยในครอบครัวของเด็กอายุ 15 ปี ทำให้ การมองโลกในแง่ดีเพิ่มขึ้น รวมถึงการวางแผน ความมีเหตุมีผลเพิ่มขึ้นด้วย

ซีจีเนอร์ (Segier. 1988 : 274-273) ได้ศึกษาภาวะทางสังคมของวัยรุ่นในนิคมกับวัยรุ่นที่อยู่ในชุมชนเมือง โดยการใช้แบบสอบถามจากวัยรุ่นที่อยู่ในนิคม จำนวน 114 คน กับวัยรุ่นที่อยู่ในชุมชนเมือง พบว่าเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในนิคมแสดงถึงความหวังในอนาคตออกมาน้อยกว่าวัยรุ่นที่อยู่ในชุมชนเมือง

เพจ และโรบินสัน(Page ;& Robinson. 1988 : 91-101) ได้ศึกษาบทบาททางเพศและ ลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแคนาดา พบว่า นักศึกษาเพศชายให้ความสำคัญในการวางแผนอาชีพในอนาคตของตนเอง และอาชีพที่วางแผนไว้ก็แตกต่างไปจากครอบครัวบิดามารดา และในด้านการมองอนาคตนั้นก็มองในแง่ดีต่ออนาคตของตนเอง

โรบินสัน (กนกวรรณ อุ่นใจ. 2538 : 38 ; อ้างอิงจาก Robinson. 1991) ศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนเกรเทิ์ไม่เคยถูกจำคุก กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กเกรเทิ์ที่เคยกระทำความผิด 2 ครั้ง หรือมากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป แต่ไม่ถูกฟ้องทางกฎหมายจำนวน 48 คน พบว่าเด็กเกรเทิ์จะมองอนาคตในระยะสั้นและมีลักษณะอนาคตน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า ความวิตกกังวลไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคต

2.2.3.2 งานวิจัยในประเทศไทย

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉนิก (2520 : 102-109) ศึกษาจริยธรรมของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลและนิติตทั้งชายและหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร และผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 1,3,5 และมหาวิทยาลัยปีที่ 2 ซึ่งมีอายุระหว่าง 11-15 ปี และมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งสามระดับ จำนวน 1,400 คนพบว่า

(1) ลักษณะมุ่งอนาคตแปรปรวนไปตามลักษณะทางสังคม 3 ประการ คือ เพศ ชั้นเรียน และสถานที่เกิด โดยผู้หญิงมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ชาย ผู้ที่เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยของลักษณะมุ่งอนาคตสูงที่สุด และผู้ตอบที่เกิดในกรุงเทพมหานครมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ตอบที่เกิดในต่างจังหวัด

(2) ลักษณะมุ่งอนาคตที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ คือ ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก แบบใช้เหตุผล และแบบลงโทษทางจิตจะมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง

(3) ลักษณะมุ่งอนาคตที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับจริยธรรม

พนิดา สินสุวรรณ(2527 : 61) ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในวิชาสังคมศึกษาเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยการสอนโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนแบบบรรยาย ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์ มีค่าเฉลี่ยของลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบบรรยาย นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่เรียนโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์มีค่าเฉลี่ยของลักษณะมุ่งอนาคตไม่แตกต่างกัน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน , อรพินทร์ ชุม และสุภาพร ลอยด์ (2529 : 256) ศึกษาการควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2 จากโรงเรียนในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดรอบกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,600 คน เป็นนักเรียน 780 คน และนักเรียนหญิง 820 คน พบว่าเยาวชนไทยที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง ยอมรับการควบคุมสื่อจากบิดามารดามาก และชอบรับสื่อมวลชนที่เหมาะสมโดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์และสิ่งตีพิมพ์ และเป็นเยาวชนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบสนับสนุนจากผู้ปกครอง

สมจิตต์ เพิ่มพูน (2532 : 89-90) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนตามคู่มือครู

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน และลักษณะมุ่งอนาคตหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง

กนกวรรณ อุ้นใจ (2535 : 57) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้เทคนิคการพยากรณ์ที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 30 คน พบว่า กลุ่มที่ได้รับการพัฒนาโดยเทคนิคการพยากรณ์ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงขึ้นกว่ากลุ่มที่ได้ข้อสอบทดสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตดังกล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคาดการณ์ไกล การวางแผน ความเพียรพยายาม ความรับผิดชอบ ความเอาใจใส่ ในการเรียนของนักเรียนแต่ละคน ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่าลักษณะมุ่งอนาคตน่าจะมีผลต่อการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

2.2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เทอร์สโตน และเบนนิ่ง (Thurstone ;& Benning. 1970 : 431-439) ได้ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมที่สังคมยอมรับกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กเกรด 3 6 และ 9 โดยให้ครูเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมทั้งสองลักษณะ ใน 5 ปี ต่อมา และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบสอบถามมาตรฐาน ผลจากการศึกษา พบว่า เด็กที่ปรับตัวได้มีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว

บราบารา (Barbara. 1992 : Abstract) ได้ทำการศึกษาความเข้มงวดของพ่อแม่ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอารมณ์ของเด็กวัยรุ่น พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมของการอบรมเลี้ยงดู ระดับชั้นเรียน ต่างมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กระดับมัธยมศึกษาที่มีอารมณ์ยุ่งเหยิงอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนครอบครัวและสถานะภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวนั้นไม่มีนัยสำคัญที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.2.4.2 งานวิจัยในประเทศ

สมคิด ไชยยันบุรณ์ (2520 : 87) ได้ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพบางด้านของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง กับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 52 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง มีความมั่นคงทางอารมณ์ดีกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ มีการบังคับตนเองมากกว่า และนักเรียนชายที่มีความสามารถในการเรียนสูงจะมีความมั่นคงทางอารมณ์ดีกว่า มีความสามารถในการรับผิดชอบมากกว่า และมีความสามารถในการบังคับตนเองมากกว่า แต่มีการแสดงออกทางอารมณ์น้อยกว่านักเรียนชายที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ และนักเรียนหญิงที่มีความสามารถในการเรียนสูง กับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำไม่มีบุคลิกภาพด้านใดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก (2526 : 6-14) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ ส่วนสูง น้ำหนัก การเรียนชั้นอนุบาล ผลการเรียนที่ผ่านมา สถิติการมาเรียน การมีหนังสือแบบเรียน และทัศนคติต่อเพื่อนในห้องเรียน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

วัลลภา จันทรเพ็ญ (2527 : 105) ได้ศึกษาปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ความสามารถในการปรับตัว

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จที่ได้รับจากความพยายามในการเรียน ซึ่งสามารถประเมินได้จาก คะแนนสอบ หรือผลงานที่ตนเองได้รับมอบหมาย หรือจากทั้งสองอย่าง และผลของการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้สามารถแยกกลุ่มของนักเรียนออกเป็นระดับต่างๆ ได้แก่ สูง กลาง ต่ำ ซึ่งน่าจะมีผลต่อการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียน

2.2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน

2.2.5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

คอยโว (Koivo. 1983 : 2524-A) ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัย และทัศนคติในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.2.5.2 งานวิจัยในประเทศไทย

อัจฉรา วงศ์โสธร และคนอื่นๆ (2525 : 95-98) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเรียนรู้และความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เริ่มเรียน โดยศึกษาองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ความถนัดทางการเรียน ทัศนคติ แรงจูงใจ และนิสัยทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษจากโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 97 คน พบว่า ทัศนคติ แรงจูงใจ นิสัยทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษตามความสามารถของแต่ละบุคคล

ชเนติ สวัสดิฤกษ์ (2527 : 68-76) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ ภูมิหลังทางสังคม และนิสัยทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบสำรวจแรงจูงใจ แบบสำรวจภูมิหลังทางสังคม แบบสำรวจนิสัยทางในเรียน และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,100 คน พบว่า แรงจูงใจเชิงบูรณาการและแรงจูงใจ ภูมิหลังทางสังคม และนิสัยทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อำไพวรรณ พุ่มศรีสวัสดิ์ (2529 : 13) ที่พบว่านักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการแบ่งเวลาเรียน การขาดทักษะในการดูหนังสือ ไม่มีสมาธิในการเรียน และขาดทักษะในการจดคำบรรยายและกล่าวว่า ที่นักศึกษาส่วนมากมีปัญหานี้เกิดขึ้นเนื่องจากการเรียนในมหาวิทยาลัยนั้น ไม่มีการสอนหรือบอกให้นักศึกษารู้ว่าควรจะทำอย่างไร ปัญหาการเรียนที่เกิดจากนิสัยทางการเรียนด้านเทคนิคในการเรียนและทักษะในการเรียนนี้อาจก่อให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษาได้ เนื่องจากนักศึกษาลาออกจากกลางคันในขณะที่ศึกษา

ดุษฎี จุลาสัย และคณะ (2531 : 50-53) ได้ทำการศึกษาขั้นตอนทางจิตวิทยาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามขั้นตอนของเวลเลทใน 4 ขั้นตอนแรกและศึกษาความสัมพันธ์ของขั้นตอนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษพื้นฐานและภาษาอังกฤษเฉพาะสาขากับองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ บุคลิกและกิจนิสัย จำนวนปีที่เรียนภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ยสะสม คณะที่ศึกษา ปีที่ศึกษา คะแนนสอบวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานและภาษาอังกฤษเฉพาะสาขาวิชา โดยใช้ข้อทดสอบ 2 ฉบับ คือ ข้อทดสอบภาษาอังกฤษพื้นฐานและภาษาอังกฤษเฉพาะสาขาวิชาเพื่อศึกษาขั้นตอนต่างๆของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจนิสัยและบุคลิกอีก 1 ฉบับ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 จำนวน 160 คน แต่ละชั้นปีแบ่งเป็นนิสิตที่เรียนสายศิลปศาสตร์ 80 คน และสายวิทยาศาสตร์ 80 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ขั้นตอนทางจิตวิทยาของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ได้จากการทดลองในครั้งนี้ ความสามารถในการทำข้อสอบตามขั้นตอนทางจิตวิทยาของเวลเลท (Vellet) ไม่ได้เป็นไปตามลำดับอย่างที่เวลเลท (Vellet) ได้กล่าวไว้ จากการวิจัยพบว่า กิจนิสัยและบุคลิกไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการทำข้อสอบวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานและวิชาภาษาอังกฤษเฉพาะสาขาทั้งหมด ยกเว้นข้อสอบวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานตอนที่ 2 และตัวแปรที่สำคัญในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้งสองวิชา คือ คะแนนเฉลี่ยสะสมวิชาภาษาอังกฤษของนิสิตในขณะที่จำนวนปีที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นตัวแปรสำคัญที่จะอธิบายความสามารถในการทำข้อสอบวิชาภาษาอังกฤษเฉพาะสาขา

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้นกล่าวได้ว่า นิสัยทางการเรียนของนักเรียนมีความเกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมต่อการเรียนของนักเรียน นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนที่ไม่เหมาะสม เช่น ไม่รู้จักแบ่งเวลาเรียน ขาดการวางแผนการเรียนที่ดี ขาดทักษะในการศึกษาค้นคว้า ดังนั้น นิสัยทางการเรียน น่าจะส่งผลต่อการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 250 คน เป็นนักเรียนชาย 114 คน และนักเรียนหญิง 136 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม 3 ชุดดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้น รายได้ของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

ชุดที่ 2 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

ชุดที่ 3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้น รายได้ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ชุดที่ 1 แบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. ระดับชั้น

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. รายได้ของนักเรียน (บาท/เดือน)

- () มากกว่า 4,000
() 2,001-4,000
() ต่ำกว่า 2,000

4. เกรดเฉลี่ยสะสม

- () ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป
() ระหว่าง 2.00-2.99
() ตั้งแต่ 1.99 ลงมา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

แบบสอบถามแบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือตอนที่ 2 แบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม
2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของธัญญารัตน์ วงษ์สมัย

(2542) และพุดิพล นิมพรว (2547)

3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม โดยใช้แนวคิดจากข้อ 1 และ ข้อ 2
ลักษณะแบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และ
จริงน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของ
นักเรียน ขอให้ท่านอ่านข้อความดังกล่าวแล้วพิจารณาว่า ข้อความแต่ละข้อความเป็นจริงสำหรับ
นักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ต้องการเพียงช่องเดียว ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยมาก
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือทบทวนบทเรียน					
00	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเตรียมสอบ แต่เนิ่นๆ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67-5.00	หมายถึง	ใช้เวลาว่างที่เหมาะสมมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.34-3.66	หมายถึง	ใช้เวลาว่างที่เหมาะสมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00-2.33	หมายถึง	ใช้เวลาว่างที่เหมาะสมน้อย

ชุดที่ 2 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือชุดที่ 2 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

- 2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต
- 2.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตของทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541)
- 2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตโดยใช้แนวความคิดจากข้อ 2.1 และ 2.2

ลักษณะแบบสอบถามนิตยทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และ จริงน้อยที่สุด

ชุดที่ 2 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ขอให้ท่านอ่านข้อความดังกล่าวแล้วพิจารณาว่า ข้อความแต่ละข้อความเป็นจริงสำหรับนักเรียน มากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ต้องการเพียงช่องเดียว ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยมาก
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ด้านการคาดการณ์ไกลและการตัดสินใจเลือกกระทำ ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนหนังสือมีส่วน ช่วยให้ประสบความสำเร็จในอนาคต					
00	ข้าพเจ้าคิดว่าการศึกษารายละเอียด เกี่ยวกับอาชีพไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ใด ๆ					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67-5.00	หมายถึง	มีลักษณะมุ่งอนาคตมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.34-3.66	หมายถึง	มีลักษณะมุ่งอนาคตปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00-2.33	หมายถึง	มีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย

ชุดที่ 3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือชุดที่ 3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน

3.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของพระมหาสุพจน์ สมเพชร (วชิรสม)

(2547)

3.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนโดยใช้แนวความคิดจากข้อ 3.1 และ 3.2

ลักษณะแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ชุดที่ 3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของนักเรียน เมื่ออ่านข้อความเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนทำเป็นประจำเกี่ยวกับการเรียนแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับการกระทำของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ในแต่ละวันหลังเลิกเรียน ข้าพเจ้าจะทบทวนวิชาที่ได้เรียนมาแล้ว					
00	ข้าพเจ้าตรวจทานการบ้านเป็นพิเศษในเรื่องความถูกต้อง					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67-5.00	หมายถึง	นิสัยทางการเรียนดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34-3.66	หมายถึง	นิสัยทางการเรียนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00-2.33	หมายถึง	นิสัยทางการเรียนไม่ดี

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์ ดร.พาสณา จุลรัตน์ ตรวจสอบข้อคำถามที่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test เลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้ผลดังนี้

- 2.1 แบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม มี 25 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.205-6.682
- 2.2 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต มี 20 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.346-6.208
- 2.3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน มี 19 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.434-9.242

3. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2 มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ผลดังนี้

- 3.1 แบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7376
- 3.2 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7684
- 3.3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8394

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อนำไปขออนุญาตและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากโรงเรียนเทพศิลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ไปขออนุญาตและ

ขออนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากผู้อำนวยการโรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 250 ฉบับ โดยเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2549 ถึงวันที่ 10 มีนาคม 2549 ที่โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ได้รับคืนมาครบทุกฉบับ

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาคัดเลือกเฉพาะที่สมบูรณ์ คือ ตอบครบทุกข้อ ปรากฏว่า สมบูรณ์ทุกฉบับ แล้วผู้วิจัยจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำมาวิเคราะห์ ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ตามตัวแปร เพศ
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมตามตัวแปร ระดับชั้น ลักษณะ มุ่งอนาคต รายได้ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาค่าคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 2.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามโดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test
 - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่
 - 3.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมตามตัวแปร เพศ โดยใช้ t-test
 - 3.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมตามตัวแปร ระดับชั้น

ลักษณะมุ่งอนาคต รายได้ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน โดยใช้การ วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่าง ของตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
df	แทน ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน ผลรวมยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลรวมยกกำลังสอง (Mean Square)
t	แทน ค่าอัตราส่วนวิกฤติของการแจกแจงแบบที (t-distribution)
F	แทน ค่าอัตราส่วนวิกฤติของการแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปร เพศ ระดับชั้น ลักษณะมุ่งอนาคต รายได้ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ระดับชั้น ลักษณะมุงอนาคต รายได้ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน

ตัวแปร	ระดับของตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	93	37.20
	หญิง	157	62.80
	รวม	250	100.00
ระดับชั้น	มัธยมศึกษาปีที่ 1	71	28.40
	มัธยมศึกษาปีที่ 2	79	31.60
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	100	40.00
	รวม	250	100.00
ลักษณะมุงอนาคต	มาก	159	63.60
	ปานกลาง	91	36.40
	น้อย	-	-
	รวม	250	100.00
รายได้ของนักเรียนต่อเดือน	สูง(มากกว่า4,000บาท)	30	12.00
	ปานกลาง(2,001-3,999 บาท)	93	37.20
	ต่ำ(ต่ำกว่า 2,000 บาท)	127	50.80
	รวม	250	100.00
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	สูง(3.00 ขึ้นไป)	57	22.80
	ปานกลาง(2.00-2.99)	160	64.00
	ต่ำ(ต่ำกว่า 1.99)	33	13.20
	รวม	250	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับของตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นิสัยทางการเรียน	ดี	56	22.40
	ดีพอใช้	187	74.80
	ไม่ดี	7	2.80
	รวม	250	100.00

จากตาราง 1 พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้มี 250 คน จำแนกตามเพศส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 62.80 รองลงมาเป็นเพศชายร้อยละ 37.20

จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาคือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 31.00 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 28.40 ตามลำดับ

จำแนกตามลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ มีลักษณะมุงอนาคตมากคิดเป็นร้อยละ 63.60 และมีลักษณะมุงอนาคตปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 36.40

จำแนกตามรายได้ของนักเรียนต่อเดือน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.80 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 2,001-3,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.20 และมากกว่า 4,000 คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ

จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง 2.00-2.99 คิดเป็นร้อยละ 64.00 รองลงมาคือ 3.00 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 22.80 และต่ำกว่า 1.99 คิดเป็นร้อยละ 13.20 ตามลำดับ

จำแนกตามนิสัยทางการเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 74.80 รองลงมานักเรียนมีนิสัยทางการเรียนดี คิดเป็นร้อยละ 22.40 และนักเรียนมีนิสัยทางการเรียนไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 2.80 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์การใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพศิลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียน

การใช้เวลาว่างที่เหมาะสม	$\bar{X}$	SD	การแปลความหมาย
ด้านการเรียน	2.99	.54	ปานกลาง
ด้านงานอดิเรก	2.74	.44	ปานกลาง
รวม	2.86	.38	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนมีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทั้งด้านการเรียนและด้านงานอดิเรกอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียน เทพศิลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปร เพศ ระดับชั้น ลักษณะมุงอนาคต รายได้ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน

ตาราง 3 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียนตามเพศและลักษณะมุงอนาคต

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน)	$\bar{X}$	t
เพศ			
ชาย	93	2.86	.047
หญิง	157	2.86	
ลักษณะมุงอนาคต			
มาก	159	2.81	1.490
ปานกลาง	91	2.89	

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 4 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียนตาม ระดับชั้น รายได้ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระดับชั้น	ระหว่างกลุ่ม	2	.864	.432	2.999
	ภายในกลุ่ม	247	35.581	.144	
	รวม	249	36.445		
รายได้	ระหว่างกลุ่ม	2	1.116	.558	3.901*
	ภายในกลุ่ม	247	35.329	.143	
	รวม	249	36.445		
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	.636	.318	2.194
	ภายในกลุ่ม	247	35.809	.145	
	รวม	249	36.445		
นิสัยทางการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	7.548	3.774	32.257**
	ภายในกลุ่ม	247	28.898	.117	
	รวม	249	36.445		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นักเรียนที่มีรายได้ต่างกัน และนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และที่ระดับ .01 ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียนตามรายได้ของนักเรียน ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ตัวแปรที่ศึกษา		การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่		
		ต่ำ (ต่ำกว่า 2,000 บาท)	ปานกลาง (2,001-3,999 บาท)	สูง (มากกว่า 4,000 บาท)
	$\bar{X}$	2.80	2.88	3.01
รายได้ของนักเรียนต่อเดือน				
ต่ำ (ต่ำกว่า 2,000 บาท)	2.80	-	.08	.21*
ปานกลาง (2,001-3,999 บาท)	2.88		-	.13
สูง (มากกว่า 4,000 บาท)	3.01			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของรายได้นักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีรายได้สูง และนักเรียนที่มีรายได้ต่ำมีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีรายได้สูงมีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมมากกว่านักเรียนที่มีรายได้ต่ำ

ตาราง 6 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียนตามนิสัยทางการเรียน ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ตัวแปรที่ศึกษา		การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่		
		ไม่ดี	ดีพอใช้	ดี
	$\bar{X}$	2.59	2.77	3.17
นิสัยทางการเรียน				
ไม่ดี	2.59	-	.18	.58*
ดีพอใช้	2.77		-	.40*
ดี	3.17			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของนิสัยทางการเรียนของนักเรียนพบว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี และนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีมีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมมากกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี และนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีกับนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้ มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีมีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมมากกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้

บทที่ 5

บทย่อ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปร เพศ ระดับชั้น ลักษณะมุ่งอนาคต รายได้ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมในระดับปานกลาง
2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นต่างกัน ใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่างกัน ใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีรายได้ต่างกัน ใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกัน
6. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกัน
7. นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนต่างกัน ใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็น นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 250 คน เป็นนักเรียนชาย 114 คน และนักเรียนหญิง 136 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้แบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นแบบสอบถาม 3 ชุดดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้น รายได้ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7376

ชุดที่ 2 แบบสอบถามลักษณะมุงอนาคต เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7684

ชุดที่ 3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 19 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8394

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อนำไปขออนุญาตและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากโรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ไปขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากผู้อำนวยการโรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 250 ฉบับ โดยเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2549 ถึงวันที่ 10 มีนาคม 2549 ที่โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ได้รับคืนมาครบทุกฉบับ

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาคัดเลือกเฉพาะที่สมบูรณ์ คือ ตอบครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ แล้วผู้วิจัยจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมจำแนกตาม เพศ โดยใช้ t-test

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมจำแนกตาม ระดับชั้น ลักษณะมุ่งอนาคต รายได้ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นักเรียนมีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง
2. นักเรียนชายและหญิงมีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. นักเรียนที่มีรายได้ต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบรายได้ของนักเรียนเป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนที่มีรายได้สูงและรายได้ต่ำ มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. นักเรียนที่มีผลฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
7. นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบนิสัยทางการเรียนของนักเรียนเป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี และนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี กับนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้ มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

การใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพศิลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. นักเรียนมีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะ นักเรียนยังอยู่ในวัยเรียน จึงอาจไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเวลาว่างที่มีอยู่เท่าที่ควร ส่งผลให้มีการใช้เวลาว่างโดยขาดการวางแผนที่ดี ขาดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน และยังไม่สามารถจัดสรรการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมกับ

ภารกิจต่างๆ ที่ต้องปฏิบัติในฐานะของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำเร็จ จันทรโอกุล (2524 : 119) ที่ศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนใช้เวลาว่างในด้านการเรียนและการอ่านหนังสือ การทำงานอดิเรกประเภทที่ต้องลงมือสร้างสรรค์เองมีน้อย นักเรียนส่วนใหญ่สนใจอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน และการดูมากกว่าหนังสือประเภทอื่นๆ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1.1 นักเรียนใช้เวลาว่างที่เหมาะสมในด้านการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของฐิติมา สุภักดิ์ (2539 : 103-121) ที่ได้ศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนในวันจันทร์-ศุกร์ มากกว่าวันหยุดสุดสัปดาห์ เพราะส่วนใหญ่จะใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนจึงมีเวลาในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียน เช่น ทำการบ้าน เข้าห้องสมุด พูดคุยกับเพื่อนในด้านการเรียนได้มากกว่า ส่วนเวลาว่างในการทำกิจกรรม เช่น ซักรีดเสื้อผ้า ช่วยงานอาชีพของครอบครัว และการใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมนั้นหนานการนั้นจะใช้เวลาในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ มากพอๆกัน เพราะนักเรียนอยู่ในช่วงวัยรุ่น

1.2 นักเรียนใช้เวลาว่างที่เหมาะสมด้านงานอดิเรก อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเกศแก้ว ศรีงาม (2537 : 73) ที่ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างของการใช้เวลาว่างในกิจกรรมนันทนาการของเยาวชนไทย โดยใช้ข้อมูล “โครงการสำรวจการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและการใช้เวลาของประชากรไทย พ.ศ.2533” ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยศึกษาจากกลุ่มประชากรที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี จำนวน 15,579 พบว่า มีตัวแปรทางด้านเพศ ระดับการศึกษา ขนาดของครอบครัว ภาวะการทำงาน เขต และภาคที่อยู่อาศัย มีผลต่อการใช้เวลาในการฟังวิทยุและการดูโทรทัศน์ การชมวิดีโอ การอ่านหนังสือพิมพ์ การเล่นและการออกกำลังกาย การสังสรรค์ การเดินเล่นตามศูนย์การค้า เดินเล่นตามสวนสาธารณะ และการทำงานอดิเรกของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัยรัตน์ ชัยมงคล (เกศแก้ว ศรีงาม. 2537) ที่ได้ศึกษา การใช้เวลาว่างของนิสิตที่อยู่หอพักของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2521 โดยศึกษาจากนิสิตชั้นปีที่ 1,2,3 และ 4 โดยสุ่มตัวอย่างประชากรในแต่ละหอพักของมหาวิทยาลัย รวม 270 คน ผลการวิจัยพบว่า ก่อนไปมหาวิทยาลัยของนิสิตหญิงส่วนมากฟังวิทยุ รองลงมาได้แก่ อ่านหนังสือพิมพ์ ทำการบ้าน และทบทวนวิชาที่เรียน ตามลำดับ สำหรับนิสิตชายส่วนใหญ่จะอ่านหนังสือพิมพ์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ การฟังวิทยุ และการออกกำลังกาย การใช้เวลาหลังเลิกเรียนและก่อนนอนทั้งนิสิตหญิงและนิสิตชายใช้เวลาว่างไม่แตกต่างกันคือ จัดตารางเรียน และทบทวนบทเรียน ฟังวิทยุ และดูโทรทัศน์ ตามลำดับ สำหรับการใช้เวลาว่างในวันหยุด ทั้งนิสิตหญิงและ

นิสิตชายใช้เวลาว่างคล้ายคลึงกันคือ ดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ ในหอพักมากที่สุด รองลงมาคือ ทำการบ้าน ทบทวนตำรา และออกไปเที่ยวกับเพื่อนฝูง หรือชมภาพยนตร์กับเพื่อนๆ

2. นักเรียนชายและหญิงมีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 แสดงว่านักเรียนชายและหญิงมีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพราะนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในช่วงเวลาว่าง ในรูปแบบที่คล้ายคลึงและใช้เวลาใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับเกศแก้ว ศรีงาม (2537 : 98-99) ที่ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างของการใช้เวลาว่างในกิจกรรมนันทนาการของเยาวชนไทย พบว่าเพศไม่มีอิทธิพลทำให้เยาวชนไทยใช้เวลาว่าง ในการอ่านหนังสือพิมพ์ การอ่านหนังสือ การเล่นกีฬา หรือการออกกำลังกาย การเดินเล่นตามศูนย์การค้า และการทำงานอดิเรกต่างๆ และไม่สอดคล้องกับ รัญญารัตน์ วงษ์สมัย (2542 : 112-113) ที่ศึกษาเรื่องการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การใช้เวลาว่างระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อ 3 แสดงว่านักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพราะในแต่ละระดับชั้น มีวัยที่ใกล้เคียงกัน การทำกิจกรรมในเวลาว่างจะคล้ายคลึงกัน ทั้งการพูดคุย พบปะสังสรรค์ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ หรือทำกิจกรรมตามความสนใจ จึงทำให้การใช้เวลาว่างในแต่ละระดับชั้นไม่แตกต่างกันซึ่งผลวิจัยนี้สอดคล้องกับ นิธิพัฒน์ เมฆขจร (2540 : 70) ที่ได้ศึกษาการใช้เวลาว่างของนักกีฬามหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพมหานคร พบว่าระดับชั้นไม่มีผลต่อการใช้เวลาว่างด้านส่วนตัวของนักกีฬา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาที่เป็นนักกีฬาที่เรียนอยู่ในระดับชั้นต่างๆ มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน มีการทำกิจกรรมต่างๆ ในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน มีตารางเรียนที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นักศึกษาที่เป็นนักกีฬาที่อยู่ในระดับชั้นต่างกัน มีการใช้เวลาว่างด้านส่วนตัวไม่แตกต่างกัน

4. นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อ 4 แสดงว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพราะเวลาว่างเป็นเวลาที่นักเรียนจะได้กระทำกิจกรรมต่างๆที่มีประโยชน์ จึงเป็นผลดีต่อลักษณะมุ่งอนาคต ซึ่งไม่สอดคล้องกับเวอร์ค (กนกวรรณ อุณใจ. 2538 : 38 ; อ้างอิงจาก Work. 1970) ที่ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กผิวดำและผิวนขาว กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กผิวดำและขาวกลุ่มละ 25 คน ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีอายุระหว่าง 12 ปี 1 เดือน ถึง 14 ปี 1 เดือน มีบิดาหรือผู้ปกครองอยู่ในบ้านและมีระดับ

สติปัญญาอยู่ระหว่าง 85-115 ผลการวิจัยพบว่า เด็กผิวดำที่มีลักษณะมุงอนาคตน้อยกว่าเด็กผิวขาว เด็กผิวดำมองอนาคตในระยะสั้นกว่าเด็กผิวขาว เด็กผิวดำมีวิธีการจัดการเพื่อนำไปสู่ความคาดหวังในอนาคตน้อยกว่าเด็กผิวขาว เด็กผิวดำมีความคาดหวังเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคตน้อยกว่าเด็กผิวขาว

5. นักเรียนที่มีรายได้ต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อ 5 แสดงว่านักเรียนที่มีรายได้ต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะนักเรียนบางคนมีรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือน มีทั้งรายได้สูง ปานกลาง และต่ำ เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ของรายได้นักเรียน นักเรียนที่มีรายได้สูงและรายได้ต่ำ มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนที่มีรายได้สูงและรายได้ต่ำ มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่มีรายได้สูงมีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมมากกว่านักเรียนที่มีรายได้ต่ำ ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีรายได้สูงจะนำเงินที่ได้ไปใช้ในการกระทำกิจกรรมต่างๆที่เป็นประโยชน์ได้มากกว่านักเรียนที่มีรายได้ต่ำ เช่น นำเงินที่ได้ไปใช้ในการเรียนพิเศษ นำเงินที่ได้มาซื้อหนังสือ รวมทั้งอุปกรณ์การเรียนต่างๆ จึงทำให้นักเรียนที่มีรายได้ต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกัน

6. นักเรียนที่มีผลฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อ 6 แสดงว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับสติปัญญาเพียงอย่างเดียว ยังขึ้นอยู่กับตัวแปรด้านอื่นๆซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนิตยา ชุมพงศ์ (2535 : 54) เรื่องการศึกษากิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่างของนักศึกษาที่อยู่หอพักในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่พบว่า นักศึกษาที่อยู่หอพักที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีกิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่างไม่แตกต่างกัน ยังสอดคล้องกับสุพัตรา วิจิตรโสภา (2532 : 54-55) ที่ศึกษาเรื่ององค์ประกอบบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมเดียวกันอาจมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือต่ำก็ได้

7. นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อ 7 แสดงว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนต่างกัน มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี มีการแสดงออก ที่กระทำเป็นประจำทำให้ประสบผลสำเร็จในการเรียน ได้แก่ การเข้าชั้นเรียนตรงเวลา ความสม่ำเสมอในการเข้าเรียน การทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนดเวลา การฝึกฝนและทบทวนเนื้อหาบทเรียน การซักถามครูเกี่ยวกับบทเรียนเมื่อมีข้อสงสัยทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ซึ่งเป็นการแสดงถึงการใช้เวลาว่างได้เหมาะสมประการหนึ่ง ดังที่ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538 : 1)

กล่าวว่าพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกอย่างสม่ำเสมอ แสดงถึงความพอใจ ในการศึกษาหาความรู้ ให้บรรลุความสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าว ประกอบด้วย การให้ความสนใจ และเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผนการเรียน จัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้ พัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ชยัน อดทน พึ่งตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอรุณขันธ์สิทธิ์(2542 : 90) ที่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีนิสัยทางการเรียนดีจะมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของกิตติคุณ บุญเสริม (2545 : 53) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละครของนักเรียนชั้นต้นวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า นิสัยทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อทัศนคติทางการเรียนวิชานาฏศิลป์

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของนิสัยทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีและนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี กับนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้ มีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี จะมีความชยัน อดทน ตั้งใจเรียน คำนว้าหาความรู้อยู่ตลอด แตกต่างกับนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี กับนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้ ซึ่งเวลาว่างส่วนใหญ่อาจจะหมดไปกับการพูดคุย เทียวเล่น เป็นการใช้เวลาว่างที่ไม่เกิดประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคอยโว (Koivo. 1983 : 2524-A) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัยและทัศนคติในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลจากการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ พบว่าทางด้านการเรียนนักเรียนส่วนมากมีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมในระดับปานกลาง ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง ได้นำข้อมูลนี้ไปประกอบการพิจารณาเพื่อการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมต่างๆ ควรจัดหาหนังสือดีมีคุณค่ามาไว้ในห้องสมุด และแนะนำการอ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้นักเรียนจะได้มีแนวทางในการใช้เวลาว่างอย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็นประโยชน์ทั้งตนเองและส่วนรวม

1.2 ผลจากการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ พบว่าในการทำงานอดิเรก นักเรียนส่วนมากมีการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมในระดับปานกลาง ดังนั้นโรงเรียนควรสนับสนุนและให้ข้อมูล รวมทั้งคำแนะนำต่างๆ ในด้านที่จะฝึกให้เด็กลงมือผลิตสิ่งที่มีประโยชน์กับตน อาจขยายเป็นงานหารายได้พิเศษ เช่น การประดิษฐ์การ์ดแล้วนำไปขาย การทำอาหารต่างๆ เป็นต้น อันจะเป็นแนวทางการประกอบอาชีพต่อไป และเป็นการช่วยเหลือตนเองได้อีกด้วย

1.3 ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์การใช้เวลาว่างที่เป็นประโยชน์ เพื่อนักเรียนจะได้ทราบข้อมูลข่าวสารจะได้เลือกกิจกรรม เข้าร่วมชมรมตามที่ตนเองถนัด เพื่อลดปัญหาการเรียน เบื่อการเรียน การใช้สารเสพติด พฤติกรรมเบี่ยงเบน ก้าวร้าว ลดปัญหาการใช้ความรุนแรง ตลอดจนการก่อเหตุทะเลาะวิวาท เป็นการสนับสนุนการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

1.4 ครูและผู้ปกครองจะต้องร่วมมือกันดูแลนักเรียน เพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่างที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและประเทศชาติ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุที่ทำให้นักเรียนใช้เวลาว่างที่ไม่เหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ที่สามารถนำมาปรับปรุง และเสนอแนะให้นักเรียนมีการจัดสรรการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. ควรมีการศึกษาการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียน โดยเพิ่มรายละเอียดของการใช้เวลาในแต่ละด้าน รวมทั้งศึกษาตัวแปรอื่นๆ เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พื้นฐานของครอบครัว เป็นต้น เพื่อนำผลการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมมาเปรียบเทียบกัน

3. ควรมีการศึกษาการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียนด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ แล้วศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้เวลาว่างในด้านนั้นๆ อย่างละเอียดมากขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก

4. ควรศึกษาเปรียบเทียบการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ เช่น นักเรียนที่อยู่โรงเรียนสังกัดภาครัฐบาลและภาคเอกชน โรงเรียนในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด เป็นต้น

5. ควรพัฒนานิสัยทางการเรียนของนักเรียนที่ติพ้อใช้และไม่ดีให้ดียิ่งขึ้น โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น การปรับพฤติกรรม เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ ชุ่มใจ. (2538). ผลของการใช้เทคนิคพยากรณ์ที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมการศาสนา. (2528). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพุทธธรรมศาสตร์ ประสานมิตร.
- การกีฬาแห่งประเทศไทย. (2528). การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอเอ็นที.
- เกศแก้ว ศรีงาม. (2537). ความแตกต่างของการใช้เวลาว่างในกิจกรรมนันทนาการของเยาวชนไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- โกเมษ จันทรเกษ. (2523). การใช้เวลาว่างของนักเรียนสองผลัดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2531). ประมวลความวิชาการระหว่างปีพุทธศักราช 2526-2531 ฉบับอภินันทนาการครบรอบ 33 ปี สถาบันวิจัยพุทธธรรมศาสตร์ : เยาวชนไทยกับการมุ่งอนาคต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา เกษศรีสังข์. (2537). วิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2521). ปัญหาการติดยาเสพติดในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช.
- จริยกุล ตรีสุวรรณ. (2542). การศึกษาเอกลักษณ์แห่งตนของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จักรวาล ภูวนันท์. (2537) ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนสถานเคราะห์เด็กหญิง บ้านราชวิถี กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- จิราภรณ์ สุทธิสานนท์. (2529). การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาที่ 9. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชเนติ์ สวัสดิ์กฤษ. (2527). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ ภูมิหลังทางสังคมนิสัยทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 . วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐิติมา สุกภัก. 2539 การใช้เวลาร่วมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ส.ม. (สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- ณัฐวดี วิจิตรธรรม. (2539). ทศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. (เอกจิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินก. (2520). "จริยธรรมของเยาวชนไทย," รายการการวิจัย ฉบับที่ 21. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- ดวงเดือน พิศาลบุตร. (2515). การแนะแนว : พิมพ์ครั้งที่ 6 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงใจ สิทธิไชย. (2521). การศึกษาการใช้เวลาร่วมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษา. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. (การแนะแนวการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดำรัส ดาราศักดิ์. (2525). สันทนการขึ้นน้ำ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดุชนิจ จุลาลัย และคนอื่น ๆ. (2531). ขั้นตอนทางจิตวิทยาของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : สถาบันภาษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองสุข สัมปหังสิต. (2531). การใช้เวลาร่วมด้วยการออกกำลังกายของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม.(พลศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทัศนีย์ นักบรรเลง. (2536). ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการมีสัจการแห่งตนของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2535 วิทยาลัยพยาบาลพุทธชินราช. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ทิพย์วรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา. (2533, เมษายน). "คุณภาพของคนกับการใช้เวลา," *ประชากรศึกษา*. 16 (1) : 39.
- ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิพาวดี เอมะวรรณนะ. (2529). *เรียนให้เก่งในมหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ : ปลาตะเพียน.
- ธัญญารัตน์ วงษ์สมัย. (2542). *การใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธัญ วรรณโชดก. (2536). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปรับตัวของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยนเรศวรที่เข้าชั้นเรียนด้วยการสอบคัดเลือกจากทบวงมหาวิทยาลัยและสอบคัดเลือกเข้าระบบโควต้า ปีการศึกษา 2535*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- นฤมล สิริพันธุ์. (2533). *ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองลำดับการเกิด เพศ และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับ พฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นันทนา เตชะนนท์. (2538). *การศึกษาการใช้เวลาว่างในระหว่างปิดภาคเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- บัวทอง สว่างโสภากุล. (2524). *สุขภาพจิต. ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์เกษตรศาสตร์*.
- บุญรับ ศักดิ์มณี. (2532). *การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการ*. ปรินิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนาศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประพันธ์ศิริ ไชยชนะใหญ่. (2527). *นันทนาการ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสันนทาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปราชญาปณ์ กันนเนตร. (2515). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการตอบสนองระหว่างบุคคล (วท.) ความเกรงใจและการปรับตัว*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ปัทมา รอดทั้ง. (2540). การใช้เวลาว่างด้วยการเล่นกีฬาและออกกำลังกายของประชาชนในเขตภาคเหนือตอนล่าง. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2538). การปรับตัวพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนิดา สิ้นสุวรรณ. (2527). การเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในวิชาสังคมศึกษา เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยการสอนโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนแบบบรรยาย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พรพิมล เจียมนาครินทร์. (2539). พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ แกรมมี.
- พวงสร้อย วรกุล. (2522). การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสงขลา. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญแข ประจันปัจฉนิก. (2527) "ลักษณะนิสัยมุ่งอนาคต," เอกสารการสอนวิชาพัฒนาการวัยรุ่น และการอบรมหน่วยที่ 9-15. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พรรณี ชูชัย. (2522). จิตวิทยาการสอน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฟอง เกิดแก้ว. (2527). "การจัดการกีฬาเพื่อสันติภาพสำหรับนิสิตและนักเรียนส่วนใหญ่ในสถาบันการศึกษา," วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันติภาพ. 10(7) : 15.
- ภิญโญ สาร. (2531). ลอกทฤษฎีฝรั่งในวงการการศึกษา. โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มานะ หมอยาดี. (2540). การใช้เวลาว่างเพื่อการออกกำลังกายของนักเรียนนายเรืออากาศ. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม.(พลศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- มายาวี สมบุญ. (2535). การศึกษาการใช้เวลาว่าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เมธี โพธิพัฒน์. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์และความซื่อสัตย์ของเด็กไทย. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ระวีวรรณ วุฒิประเสริฐ.(2526). *ความรู้เจตคติ และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- รัชนี วารินทร์. (2531). *การศึกษาลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิงกับการอบรมเลี้ยงดู*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). *พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน 2525*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- วัลลภา จันทรเพ็ญ. (2527). *ปัจจัยจัดสรรที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. (2523). *การใช้เวลาว่างของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2533,มิถุนายน). " การบริหารเวลา," *จุฬาลงกรณ์ปริทัศน์*. 19 (49) : 44.
- ศึกษานิเทศน์ , กระทรวง. (2539). *แผนป้องกันสารเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ* (พ.ศ. 2540 -2544). กรุงเทพฯ : องค์การค้ำของครุสภา.
- สมชาย ศุภธาดา. (2532,กรกฎาคม – กันยายน). "เวลา – มาตรฐานวัดความสำเร็จของธุรกิจสมัยใหม่," *วารสารบริหารธุรกิจ*. 13 (51) : 38.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2533). *นันทนาการชุมชนและโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2535). *นันทนาการชุมชนและโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2544). *นันทนาการและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด ไชยยันบุญ. (2520). *การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพบางด้านของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง กับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมจิตต์ เพิ่มพูล. (2532). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สิริชัย ประทีปฉาย. (2523). *การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว*. กรุงเทพฯ :
วิทยาลัยราไพพรรณี.
- สุนิตยา ชุมพงศ์. (2535). *การศึกษากิจกรรมที่ปฏิบัติในเวลาว่างของนักศึกษาที่อยู่หอพักของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). สงขลา :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัตรา วิจิตรโสภ. (2535.) *ศึกษาองค์ประกอบบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรพงษ์ ชูเดช. (2534). *ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยกับจิตลักษณะที่สำคัญของนิสิต*. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2523). *สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างองค์ประกอบด้านชาวปัญญา ปัญหาส่วนตัว นิสัยและทัศนคติทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลำเริง จันทรโกล. (2524). *การศึกษการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (แผนนการศึกษาและจิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก. (2526). *รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก*. พิษณุโลก :
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด.
- อนรรฆพร ศรีวิสัย. (2534). *ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพด้านแสดงตัว – เก็บตัว ความวิตกกังวลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นป. 6 ปีการศึกษา 2531 จังหวัดเชียงราย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- อรนุช กันสิทธิ์. (2542). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- อัจฉรา วงศ์โสธร และคนอื่นๆ. (2525). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ของวิชาเรียนและความสำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษตามความสามารถของแต่ละบุคคล. กรุงเทพฯ : สถาบันภาษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุขารมณ. (2530). การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถ กับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ. รายงานการวิจัยฉบับที่ 39 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารี พันธุ์ณี. (2544). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ 1999.
- อารีย์ เศรษฐชัย. (2520). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกกับนิคชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Barbara, Ann. (1992). Parental Influences on the Academic Achievement of the Severely Emotionally Disturbed Adolescent : A Needs Assessment. *Dissertation Abstracts Online*.
- Brown, Kathy Ann. (1995, May). "Measuring Elementary School Teacher' Job Satisfaction, Perceived Amount of Leisure, and Leisure Satisfaction," *Dissertation Abstracts International*. Dai-A, 55(11) : 3413.
- Desena, Paul A.(1994). "The Role of Consistency in Identifying Characteristics of Three Levels of Achievement." *Personal and Guidance Journal*. 43(10) : 415.
- Godbey, Geoffrey and Stanley Parker. (1972). *Leisure Studies and Services : An Overview*. Philadelphi : W.B. Saunders Co.
- Hood, Colleen Deyell. (1993, March). "Family Functioning and Adolescent Leisure Patterns," *Dissertation Abstracts International*. Dai-A, 53(9) : 3363.
- Jakobovits, Lcon. A. (1971). *Foreign Language Learning : A psycholinguistic Analysis of the Issues*. Rowley, Massachusettes : Newbury House.
- Kivel,Beth Dana.(1996, September). "In on The Outside, Out on The Inside : Lesbian/Gay/bisexual," *Dissertation Abstracts International*. Dai-A, 57(3) : 1322.
- Lamm, Halmet ; & Rolf,W. (1976). Schmidt and Gisela Trommsdoff. "Sex and Social Class as Determinant of Future Orientation(Time Perspective) an Adolescents". *Journal of Personality and Social*. 54(3) : 317-326.

- Maddox, R.(1963). *How to Study*. Greenwich, conn ; Fawcett Publication.
- Mcdowell,Linda Lee Goette. (1996, May). "Leisure Recreational PreFerences and Practices Among Adolescents with and Without Mental Retardation"
Dissertation Abstracts International. Dai-A, 56(11) : 4353.
- Mead, Robert D. (1971 July). "Future Time Perspective of College Students in America and India, "*Journal of Social Psychology*, 83 (3) : 175 – 182.
- Nurmi J.E. (1987). "How Do Adolescents See Their Future Review of the Devolopment of Future Orientation and Planning." *Development Review*. 11 : 110.
- Nisbet, Rebecca Seal. (1995, May). "Recreation and Leisure Programming at the High School Level For Individuals with Mild or Moderate Mental Retadation,"
Dissertation Abstracts International. Dai-A, 55/ n : P. 3475.
- Nutt, Monna La Velle. (1972). "Analysis of Student and Teacher Recordings of Adolescent Problem,*Dissertation Abstract International*.
- Plato Cited By Edithl.Ball and Robert E.Ciprino. (1978). *Leisure Service Preparation*. New Jersey : Prentice-Hall Inc., Englewood Cliffs.
- Raymore,Leslie Ann. (1995, August). " The Trandition Form Adolescence to Young Adulthood : Predictors of Leisure Behavior," *Dissertation Abstracts International*. Dai-A, 56(2) : 702.
- Seginer, Rachel and Hoda Halabi. (1988). "Cross-Cultural Variations of Adolescents' Future Orientation : The Case of Israeli Druze Versus Israeli Arab and Jewish Male," *Journal of Cross Caltural Psychology*. 22(2) : 274-273.
- Thurstone, John R, Fulhuson, John F, and Benning, James J. "Aggressive Classroom Behavior and School Achievement," *Journal of Special Education*. 4(4) : 431-439.
- Watson, James Franklin. (1997, January). " The Impact of Leisure Attitude and Motivation on the Physical Recreation Leisure Participation Time of College Students," *Dissertation Abstracts International*. Dai-A, 57(7) : 3251.
- Weiskopf, Donald C. (1975). *A guide to Recreation and Leisure*. Massachusetts : Allyn and Bacon.

- Widmer, Mark Alan. (1994, April). " Measuring Ethical Behavior Leisure from an Aristotelian Foundation, *Dissertation Abstracts International*. Dai-A, 54(10) : 3875.
- Wlodkowski, Raymond John. (1973, September). *The Effect of Dissonance as The Relate to Student Expectancy and Teacher Support Characteristics*. The Journal of Educational Research. 67: 23-28.
- Wrenn, C. Gilbert and Larsen P. Robert. (1969). *Studying Effectively*. Stanford : Stanford University Press.
- Wright, D. (1975). *The Psychology of Moral Behavior*. Middlessex : Penquin Books Ltd.

ภาคผนวก ก

1. หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบถาม
2. หนังสือขอความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ
3. หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/14.24

วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวสัมพรณี เสดสุบรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และ รองศาสตราจารย์เวณี กริทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และ อาจารย์พาสนา จุลรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสัมพรณี เสดสุบรรณ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/ ๖๖1

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖๖ กุมภาพันธ์ 2549

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบางกะปิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสัมพรณี เสตสุบรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และ รองศาสตราจารย์เวอร์ณี กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 100 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลีลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสัมพรณี เสตสุบรรณ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-302-7875

ที่ ศธ 0519.12/ 1241

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖๓ กุมภาพันธ์ 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนเทพศิลา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสัมพรณี เสตสุบรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพศิลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์วีไลลักษณ์ พงษ์โสภา และ รองศาสตราจารย์เวณิ กริทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 250 คน คอบแบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพศิลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสัมพรณี เสตสุบรรณ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-302-7875

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

- เรื่อง การใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลילה เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
- คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาข้อมูลการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทพลילה เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ลักษณะของแบบสอบถามมีทั้งหมดมี 3 ชุดดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้น รายได้ของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

ชุดที่ 2 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

ชุดที่ 3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

ขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือ

สัมพรณี เสดสุขบรรณ

นิสิตปริญญาโท

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. เพศ

() เพศชาย

() เพศหญิง

2. ระดับชั้น

() มัธยมศึกษาปีที่ 1

() มัธยมศึกษาปีที่ 2

() มัธยมศึกษาปีที่ 3

3. รายได้ของนักเรียนรวมกัน (บาท / เดือน)

() มากกว่า 4,000

() 2,001 – 4,000

() ต่ำกว่า 2,000

4. เกรดเฉลี่ยสะสม

() ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

() ระหว่าง 2.00-2.99

() ตั้งแต่ 1.99 ลงมา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างที่เหมาะสมของนักเรียน ขอให้ท่านอ่านข้อความดังกล่าวแล้วพิจารณาว่า ข้อความแต่ละข้อความเป็นจริงสำหรับนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ต้องการเพียงช่องเดียว ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยมาก
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	การใช้เวลาว่างด้านการเรียน ข้าพเจ้าอ่านหนังสือทบทวนบทเรียน					
2	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเตรียมสอบแต่เนิ่นๆ					
3	ข้าพเจ้าทำรายงานที่ได้รับมอบหมาย					
4	ข้าพเจ้าเข้าห้องสมุดหลังจากเลิกเรียน					
5	ข้าพเจ้าไปเรียนพิเศษ ในวันหยุด					
6	ข้าพเจ้าไม่อ่านหนังสือทบทวนบทเรียน					
7	ข้าพเจ้าปรึกษาครูด้านการเรียนในห้องพักครูเมื่อมีโอกาส					
8	ข้าพเจ้าไม่ชอบเข้าห้องสมุดเมื่อมีเวลาว่าง					
9	ข้าพเจ้าทำการบ้านก่อนรับประทานอาหารเช้า					
10	ข้าพเจ้าเตรียมบทเรียนที่กำลังจะเรียนเมื่อมีเวลาว่าง					
11	ข้าพเจ้าลอกการบ้านเพื่อนหลังจากเลิกเรียน					
12	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมชมรมต่างๆในโรงเรียนเมื่อมีโอกาส					
13	การใช้เวลาว่างด้านงานอดิเรก ข้าพเจ้าชอบทำงานศิลปะ ในวันหยุด					
14	ข้าพเจ้าดูโทรทัศน์เป็นเวลานานๆ ในวันหยุด					
15	ข้าพเจ้าคุยโทรศัพท์ก่อนนอน					
16	ข้าพเจ้าเล่นเกมคอมพิวเตอร์ ก่อนนอน					
17	ข้าพเจ้าแบ่งเวลาในการออกกำลังกาย ในวันหยุด					
18	ข้าพเจ้าไปเที่ยวตามห้างสรรพสินค้า เมื่อมีโอกาส					
19	ข้าพเจ้ารับประทานขนม เมื่อมีเวลาว่าง					
20	ข้าพเจ้าชอบเล่นดนตรี ในวันหยุด					
21	ข้าพเจ้าชอบปลูกต้นไม้ เมื่อมีเวลาว่าง					
22	ข้าพเจ้าฟังวิทยุเป็นเวลานาน ๆ เมื่อมีโอกาส					
23	ข้าพเจ้าช่วยพ่อแม่ทำอาหาร ก่อนรับประทานอาหารเช้า					
24	ข้าพเจ้าเล่นกับเพื่อน ก่อนกลับบ้าน					
25	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือการ์ตูน เมื่อกลับถึงบ้านตอนเย็น					

ตอนที่ 2 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ขอให้นักเรียนอ่านข้อความดังกล่าวแล้วพิจารณาว่า ข้อความแต่ละข้อความเป็นจริงสำหรับนักเรียนมากน้อยเพียงใดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความลงในช่องว่างที่ต้องการเพียงช่องเดียว ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	ด้านการคาดการณ์ไกลและการตัดสินใจเลือกกระทำ ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนหนังสือ มีส่วนช่วยให้ประสบ ความสำเร็จในอนาคต					
2	ข้าพเจ้าคิดว่าการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพ ไม่ ก่อให้เกิดประโยชน์อันใด					
3	ก่อนที่จะข้าพเจ้าจะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ จะศึกษา รายละเอียดของแต่ละสาขาวิชา					
4	ข้าพเจ้าสำรวจตนเองก่อนตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ					
5	เมื่อข้าพเจ้าต้องตัดสินใจเลือกอาชีพ จะให้ผู้ปกครองเลือก ให้					
6	ข้าพเจ้าเลือกเรียนวิชาที่เกี่ยวกับการศึกษาต่อ					
7	เมื่อมีการผิดพลาดในการทำงาน ข้าพเจ้ามักจดจำ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอีก					
8	ด้านการแก้ปัญหาและการวางแผน ถ้าข้าพเจ้าเรียนอ่อนในวิชาใด จะริบหาความรู้เพิ่มเติมในรายวิชานั้น					
9	ข้าพเจ้าคิดไว้แล้วว่าจะประกอบอาชีพใดในอนาคต					
10	ข้าพเจ้าไม่ทราบแหล่งของข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ					

11	ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าจะต้องทำอะไรจึงจะสอบเข้าเรียนต่อในสาขาที่ตนชอบได้					
12	ข้าพเจ้ามีการวางแผนการทำงานเพื่อให้สามารถส่งตามกำหนดวันเวลาได้ทุกครั้ง					
13	ข้าพเจ้าเลือกเรียนสาขาวิชาที่ชอบสำหรับการประกอบอาชีพตามที่ตนสนใจ					
14	ด้านการรู้จักรอคอยและมีความเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อความสำเร็จในชีวิต ถ้าข้าพเจ้ามีงานทำ จะขอลาออกจากโรงเรียน แม้ว่าจะยังเรียนไม่สำเร็จชั้น ม. ต้น					
15	ถ้าข้าพเจ้าเรียนไม่เข้าใจวิชาใดวิชาหนึ่งจะเลิกเรียนทันที					
16	ข้าพเจ้าเรียนเพื่อให้ผ่านไปแต่ละวันเท่านั้น					
17	ข้าพเจ้าพยายามหาความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับอาชีพที่สนใจ					
18	ข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้กับการเรียนเพราะมีสติปัญญาไม่ดี					
19	ข้าพเจ้าพยายามหาโอกาสเรียนต่อให้สูง เพื่อได้ทำงานมั่นคงในอนาคต					
20	ข้าพเจ้าขยันเรียนแม้ว่าผลการเรียนในปัจจุบันไม่ดีเท่าที่ควร					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของนักเรียน เมื่ออ่านข้อความถึงที่นักเรียนทำเป็นประจำเกี่ยวกับการเรียนแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	ในแต่ละวันหลังเลิกเรียน ข้าพเจ้าทบทวนวิชาที่ได้เรียนมาแล้ว					
2	ข้าพเจ้าตรวจทานการบ้านเป็นพิเศษในเรื่องความถูกต้อง					
3	ในการทบทวนบทเรียนที่ยาก ข้าพเจ้าจะอ่านซ้ำหลายๆ ครั้งจนเข้าใจแล้วจึงผ่านไป					
4	เมื่อข้าพเจ้าทราบกำหนดสอบ ข้าพเจ้ารีบวางแผนดูหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบทันที					
5	ในขณะที่เรียนข้าพเจ้าตั้งใจฟังอาจารย์สอนทุกครั้ง					
6	เมื่อมีการบ้านมากหรือยากกว่าปกติ ข้าพเจ้าจะทำเฉพาะส่วนที่ง่ายเท่านั้น					
7	ข้าพเจ้ามักขาดเรียนในบางวิชา					
8	ข้าพเจ้าทำการบ้านทุกอย่างด้วยตนเองไม่ลอกผู้อื่น					
9	เมื่อครูให้การบ้าน ข้าพเจ้าจะใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ในการทำข้อสอบ ก่อนที่จะส่งกระดาษคำตอบ					
10	เมื่อครูให้รายงานข้าพเจ้าจะใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่					
11	ข้าพเจ้ามักจะลอกการบ้านหรือรายงานของเพื่อนเสมอ โดยเฉพาะเมื่อไม่เข้าใจ หรือทำไม่ได้					

12	ข้าพเจ้าทำเครื่องหมายหรือขีดเส้นใต้ข้อความที่ครูเน้น					
13	ในขณะที่เรียน ข้าพเจ้ามักจะนั่งใจลอยคิดถึงเรื่องอื่นๆ จนไม่ได้ตั้งใจเรียน					
14	เมื่ออาจารย์ถามคำถามในห้องเรียน ข้าพเจ้าจะพยายามหลีกเลี่ยงโดยนั่งก้มหน้า					
15	ข้าพเจ้าทำการบ้านส่งตามเวลาที่อาจารย์กำหนด					
16	ในการทำข้อสอบ ก่อนที่จะส่งกระดาษคำตอบ ข้าพเจ้าจะตรวจทานก่อนทุกครั้ง					
17	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุด					
18	ข้าพเจ้าทำงานอื่นมากเกินไป จนละเลยการทำการบ้าน					
19	ข้าพเจ้าตรวจทานรายงานเป็นพิเศษในเรื่องความถูกต้อง					

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการใช้เวลาว่างที่เหมาะสม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ(t)
1	3.051
2	2.205
3	5.196
4	3.811
5	4.374
6	3.108
7	4.116
8	3.333
9	3.810
10	2.996
11	4.082
12	3.395
13	2.513
14	2.754
15	5.555
16	4.116
17	2.232
18	6.682
19	5.196
20	3.051
21	4.430
22	2.279
23	6.245
24	4.006
25	4.522

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .7376

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ(t)
1	3.392
2	2.949
3	2.346
4	2.642
5	2.882
6	3.834
7	6.208
8	2.788
9	3.226
10	2.868
11	3.463
12	2.969
13	4.677
14	3.299
15	3.740
16	3.771
17	2.508
18	4.328
19	2.419
20	3.464

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .7684

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามนิตยทางการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ(t)
1	3.111
2	2.868
3	5.435
4	5.734
5	2.434
6	4.700
7	7.359
8	6.276
9	8.237
10	4.992
11	3.007
12	2.712
13	6.105
14	5.205
15	9.242
16	7.359
17	2.485
18	2.868
19	8.799

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ.8394

